КОММУНИЗМ ҒАЛАБАСИ САРИ, ОЛҒА!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

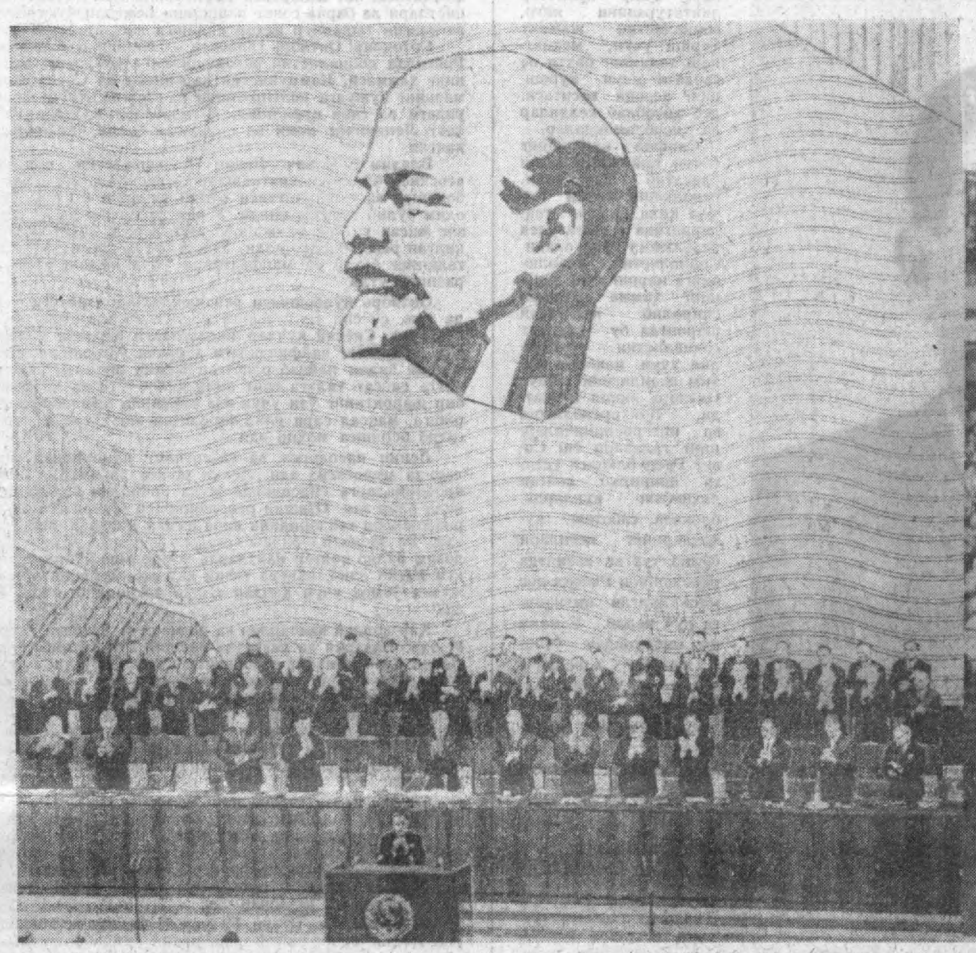
ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

4 2-йил чиқиши. НОЯБРЬ 1967 й. ШАНБА № 260 (415) БАҲОСИ 3 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Кеча Москвада Кремлнинг Съездлар саройида КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигига бағишланган қўшма тантанали мажлиси очилди.

РЕВОЛЮЦИЯНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ

МОСКВА. 1967 йил 3 ноябрь. Кремлнинг Съездлар саройи. Суратда: КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 50 йиллигига бағишланган қўшма тантанали мажлисининг президиуми ва мажлислар зали.

(Фото сурат фототелеграф билан олинди. ТАСС — ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ИТТИФОҚИ ОЛИЙ СОВЕТИ ВА РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚЎШМА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1967 йил 3 ноябрда эрталаб соат 10 да Москвада, Кремлдаги Съездлар саройида КПСС Марказий Комитети, СССР Иттифоқи Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 50 йиллигига бағишланган қўшма тантанали мажлиси очилди.

Мажлисни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Н. В. ПОДГОРНИЙ кириш нутқи билан очди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош Секретари ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ «Социализм улуғ ғалабаларининг эллик йиллиги» тўғрисида доклад қилди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг тантанали мажлисида КПСС Марказий Комитетининг аъзолари, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидатлар, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзолари, СССР ва РСФСР Олий Советларининг депутатлари, партия ветеранлари, Улуғ Октябрь социалистик революцияси ва граждан урушининг актив қатнашчилари, Москва шаҳри ва области меҳнаткашларининг вакиллари, Совет Армияси ва Флотининг жангчилари, фан, адабиёт ва санъат арбоблари, марказий давлат ва жамоат ташкилотларининг раҳбар ходимлари иштирок қилмоқдалар.

Қўшма тантанали мажлисда социалистик мамлакатларнинг партия-ҳукумат делегациялари, капиталистик мамлакатлар ва ривожланиб бораётган мамлакатлар коммунистик, миллий-демократик ва сўл социалистик партияларининг делегациялари, миллий-демократик мамлакатларнинг партия-ҳукумат делегациялари, социалистик мамлакатлардан Октябрь революцияси ва граждан урушида қатнашган кишилар, Жаҳон касаба союзлари федерацияси, Жаҳон Тинчлик Кенгаши, Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси, Жаҳон демократик ёшлар федерацияси, Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти, Халқаро журналистлар ташкилотининг делегациялари, коммунистик ва ишчи партиялар матбуоти органларининг бош редакторлари, барча қитъалардаги фан, адабиёт, санъат арбобларини, прогрессив студентларни бирлаштирувчи халқаро демократик ҳаракатлар делегациялари, дипломатия корпуси, совет ва чет эл матбуотининг вакиллари ҳозир бўлдилар.

Танаффусдан кейин кечқурун КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг қўшма тантанали мажлиси давом этди.

РСФСР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Г. И. ВОРОНОВ Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси номидан табрик нутқи сўзлади.

Шундан кейин тантанали мажлис қатнашчилари қизғин кутиб олган Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ ВЛАДИСЛАВ ГОМУЛКА нутқ сўзлайди.

Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ П. Е. ШЕЛЕСТ Украина Совет Социалистик Республикаси номидан табрик нутқи сўзлади.

Тантанали мажлис қатнашчилари Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси давлат кенгашининг раиси ўртоқ ВАЛЬТЕР УЛЬБРИХТНИНГ нутқини қизғин кутиб олдилар.

Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ П. М. МАШЕРОВ Белоруссия Совет Социалистик Республикаси номидан табрик нутқи сўзлади.

Вьетнам меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ ЛЕ ЗУАН Вьетнам Демократик Республикаси қаҳрамон халқининг Совет халқига қардошларча табригини топширди ва Америка империализми агрессиясига қарши оғир курашда ёрдам ва кўмак бераётганликлари учун самимий ташаккур изҳор қилди. Тантанали мажлис қатнашчилари ўз Ватанининг озодлиги ва мустақиллигини мардона ҳимоя қилаётган халқ вакилини қизғин табрикладилар.

Мажлисда ҳамма томонидан қизғин кутиб олинган Франция Коммунистик партиясининг бош секретари ўртоқ ВАЛЬДЕК РОШЕ нутқ сўзлади.

Пионер карнайларининг садоси янграйди. Бутун залнинг қарсаклари остида пионерлар кириб келадилар. Мажлис қатнашчилари ёш ленинчиларни ўринларидан туриб кутиб оладилар. Пионерлар КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советига табрик сўзлари билан мурожаат қилдилар.

Шу билан кечки мажлис тамом бўлди.

ОКТЯБРЬ БАЙРОҒИ ЖАҲОН УЗРА ҲИЛПИРАМОҚДА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ҚЎШМА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИСИ

Ярим аср чўққисидан қараганда мамлакатимиз босиб ўтган қаҳрамонона йўл айниқса равшан кўриниб турибди. Улуғ Октябрь жаҳонни революцион тарзда янгилаш даврини, инсоният тарихида янги босқични очиб берди. Қисқа шаҳри ва область меҳнаткашларининг вакиллари, Совет Армияси ва Флотининг жангчилари, фан, адабиёт ва санъат арбоблари, Совет давлатининг 50 йиллик байрамида қатнашмоқ учун Москвага келган чет эллик меҳмонлар ўтириб олди.

Эрталаб соат 10... **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. А. Кунаев, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, В. В. Щербицкий, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев** ўртоқлар мажлис президиумига кириб келганларида мажлис аҳли уларни ўринларидан туриб узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан кутиб олади.

СССР Олий Совети, Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг Раислари ва уларнинг ўринбосарлари, РСФСР Олий Советининг Раиси ва унинг ўринбосарлари, РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси, партиянинг ветеранлари, революция ва граждан урушининг актив қатнашчилари, чет эл делегацияларининг бошлиқлари ҳам улар билан бирга эди.

Тантанали мажлисни **Н. В. Подгорний** кириш нутқи сўзлаб очади.

— Азиз ўртоқлар! Муҳтарам чет эллик меҳмонлар! — дейди Н. В. Подгорний. — Мана шу шонли кунларда Ватанимиз халқлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг эллик йиллигини тантанали суратда шодиёна нишонламоқдалар, коммунистик жамият қуриш йўлида ўзлари эришган муваффақиятларнинг улуғвор якунларини гўпламоқдалар.

Миллион-миллион мазлум ва ночор меҳнат аҳли ҳамиша порлоқ, адолатли жамият орзусида яшаб келди. Меҳнат аҳли шу орзуни рўёбга чиқариш учун асрлар бўйи курашиб келди. Большевиклар партияси раҳбарлигидаги Россия пролетарияти меҳнаткаш деҳқонлар билан иттифоқ бўлиб, барча миллат ва элатларнинг меҳнаткашларини жипслаштириб, 1917 йил октябрида тарихда биринчи марта эксплуатация ва ҳуқуқсизлик тузумини абадий йўқотиб ташлади ва социалистик жамият барпо этишга киришди. Ленин партияси нимага даъват қилган бўлса ва халқ оммаси нима учун курашган бўлса, — буларнинг ҳаммаси рўёбга чиқди!

Партия халқ онгига ўзининг нимага қодир эканлиги тушунчасини сингдирди, уни янги жамият қура олишига ва бу жамиятни идора қила олишига ишонтирди. Октябрь революцияси янги типдаги давлатни — Советларнинг Социалистик Республикасини, демократиянинг янги типини — чинакам халқ ҳокимиятини вужудга келтирди. Совет ҳокимиятининг эллик йили меҳнаткашлар эксплуатация кишанларини парчалаб ташлаб, ўзлари жамият ишларига капиталистларсиз ва капиталистлардан яхшироқ раҳбарлик қила олишларини жуда яққол исбот этди.

Мамлакатимизнинг жуда катта муваффақиятлари, унинг иқтисодий қудрати ўсганлиги, халқ фаровонлиги ва маданияти юксалганлиги равшан ва шубҳасиздир. Бу муваффақиятлар — Октябрь революцияси улуғ бунёдкорлик кучининг, Коммунистик партия донолигининг натижаси, ишчилар синфи, меҳнаткаш деҳқонлар, халқ зиёлилари, коммунизм учун мисли кўрилмаган жасорат кўрсатаётган революционер халқ, ижодкор халқ бўлмиш бутун кўп миллатли совет халқи бир неча авлоди қилган фидокорона меҳнатнинг самараларидир! **(Қарсаклар).**

Бизнинг халқимиз биринчи бўлиб социализмга йўл солди. Бу йўл мураккаб ва қийин эди — биринчиларга ҳамиша қийин бўлади. Душманлар бизнинг олға ҳаракатимизга халақит бериш учун ҳеч нарсадан қайтмадилар. Ғалабалар нашъасини суриш билан бирга қийинчиликлар, маҳрумликлар аламини, берилган қурбонлар доғини тортишга тўғри келди.

Совет халқининг кўпдан-кўп ўғил ва қизлари социалистик Ватан учун олиб борилган жангларда, коммунизм тантанасини деб ўз жонларини қурбон қилдилар. Уларнинг жасорати халқ хотирасида абадий сақланади. Ҳалок бўлганларнинг қабрларидан зиёратчилар аримайди, абадий шоншуҳрат оловлари ҳеч қачон сўнмайди.

Ҳалок бўлган жангчилар хотирасини ўриндан туриб ҳурматлаш-ингизни сурайман. **(Ҳамма ўрнидан туради).**

[Давоми 7- бетда].

СОЦИАЛИЗМ УЛУҒ ҒАЛАБАЛАРИНИНГ ЭЛЛИК ЙИЛЛИГИ

(Бошн 2, 3-бетларда)

Бугун биз Улуғ Октябрнинг эллик йиллигини нишонлар эканмиз, ҳозир орамизда йўқ кишиларни, революцияни ҳимоя қилиш, социализм ишини ҳимоя қилиш вақтида синфий душман қўлидан ҳалок бўлган кишиларни чуқур ҳаяжон билан эсга оламиз. Иш учун жонини фидо қилиб, ўзининг ҳамма кучларини халққа хизмат қилиш учун сарф қилган ва орамиздан кетган кишилар ҳам борки, биз уларни эсдан чиқармаймиз. Совет кишилари уларнинг ишини—коммунизм ишини давом эттирмоқдалар ва давом эттираверадилар!

Ўртоқлар! Бизнинг жамиятимиз ҳозирги кунда етуклик заковати ва ёшлик гайратини бирга қўшиб олиб бормоқда. Бизнинг орамизда революция ва граждан урушининг ветеранлари, биринчи беш йилликларнинг қаҳрамонлари ва фашизмга қарши шиддатли жангда Совет ҳокимиятини қаттиқ туриб сақлаб қолган кишилар бор. Бизнинг орамизда ота-боболарнинг шон-шуҳратини муносиб давом эттираётган ажойиб талантли ва билимли ёшлар бор.

Ҳозирги жамиятимиз — мамлакатимиздаги барча халқлар, барча миллат ва элатлар, барча меҳнаткашлар ақл-идроки ва истеъдодининг мужассам тимсолидир. Бундай жамият, бундай халқ қодир бўлмаган вазифалар ва ишлар йўқ.

Келажак авлодлар халқимизнинг жасоратини, унинг меҳнатда ва жанг майдонида эришган ғалабаларини ҳеч қачон эсдан чиқармайдилар.

Совет халқига шон-шарафлар, замонамизнинг чинакам қаҳрамони бўлган совет кишисига шон-шарафлар!

3. КОММУНИЗМ УЧУН КУРАШДА ЯНГИ МУВАФФАҚИЯТЛАР САРИ

Ўртоқлар! Эришилган натижалар совет кишилари учун қилиниб бўлган ишнинг фақат мезонигина эмас. Бу натижалар айни вақтда шундай бир маррадирки, биз бу маррадан, келажакка назар солар эканмиз, ўзимизнинг вазифаларимиз ва истиқболларимизни белгилаб оламиз.

Турмуш олға бораяпти. Жамиятимиз ривожланишининг ҳар бир босқичи ўз проблемаларини илгари сурмоқда. Синфий душманнинг сиқувига бардош бериш, ўтмишдан мерос бўлиб қолган қолоқликни тугатиш, социализмнинг асосий принципларини турмушда қарор топтириш асосий вазифа тариқасида олдимизда турган вақтлар бўлган эди. Бу проблемалар ҳал қилиниб бўлди. Энди бу босиб ўтилган босқич бўлиб қолди.

Ҳозирги кунда бизнинг олдимизда янги вазифалар турибди—бу вазифалар фақат миқёси жиҳатидангина эмас, шу билан бирга ўз характери жиҳатидан ҳам янги вазифалардир. Бунда гап социалистик жамиятнинг ривожланиши очиб бераётган имкониятлардан мумкин қадар тўлиқроқ фойдаланиш устида бораётир. Социал ғалабаларимиздан ҳам, мамлакатимиз ихтиёридаги жуда катта ишлаб чиқарувчи кучлардан, фан ва техника муваффақиятларидан, совет халқи маданияти ва билимининг ўсиб борган даражасидан ҳам энг кўп самара берадиган қилиб фойдаланишни ўрганиб олишимиз лозим. Фақат шу асосдагина коммунизмни муваффақиятли қуриш, партия Программаси белгилаб берган йўлдан олға бориш мумкин. Ҳал қилишимиз лозим бўлган вазифаларнинг миқёслари ва мураккаблиги бутун фаолиятимизга, ишимизнинг услубн ва методларига нисбатан тағин ҳам юксак талаблар қўймоқда.

Экономика, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш—совет халқи коммунизм ғалабаси учун олиб бораётган курашнинг асосий негизидир. Совет жамиятининг олға бориш суръатлари ҳам, жаҳондаги иккн система мусобақасининг бориши ҳам, жаҳон революцион жараёнини ривожлантиришга қўшаётган ҳиссамиз ҳам биз халқ хўжалигини қандай ривожлантиришимизга ҳал қилувчи даражада боғлиқдир.

Совет Иттифоқининг халқ хўжалиги шундай бир босқичга қадам қўйдики, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш, фан ва техниканинг энг янги муваффақиятлари асосида ижтимоий ишлаб чиқаришдаги барча тармоқларнинг сифат кўрсаткичларини яхшилаш бу босқичда иқтисодий ўсишнинг тобора кўпроқ асосий манбаи бўлиб қолмоқда.

Бунинг маъноси шуки, ишлаб чиқариш янги қувватларни ишга тушириш ва янги ерларни ўзлаштириш ҳисобидагина ўстирилиб қолмасдан. шу билан бирга у ҳар бир корхонадан, ҳар бир агрегатдан, ҳар бир гектар ердан яхшироқ фойдаланиш ҳисобига ҳам тобора кўпроқ даражада ўстирилиши лозим. Бунинг маъноси шуки, капитал маблағларни сарфланган ҳар бир сўм энг кўп самара берадиган қилиб тақсимламоқ ва ўзлаштирмоқ керак. Бунинг маъноси шуки, ҳар бир маҳсулотни ишлаб чиқаришга ишлатиладиган хомашё, материаллар ва ёқилғи сарфларини қисқартирмоқ керак.

Ижтимоий ишлаб чиқариш мезонини тўғрилаб бориш, ишлаб чиқаришнинг ҳам, истеъмолнинг ҳам талабларига энг кўп даражада мос бўлиб туладиган нисбатлар ва суръатларни белгилаб олиш олға томон муваффақиятли боришнинг муҳим шарт-шароитидир.

Оғир саноатни юксалтиришга бундан буён ҳам биринчи даражали эътибор бераверамиз. Шу билан бирга қишлоқ хўжалиги, халқ истеъмол молларини ишлаб чиқарувчи саноат тармоқлари, аҳолига хизмат кўрсатиш соҳаси жадал суръатлар билан ривожлантирилаберади. Мамлакатнинг иқтисодий қувватини янада оширмоқ учун, фан техникани тараққий эттирмоқ учун, совет кишиларининг моддий фаровонлигини янада юксалтирмоқ учун шундай қилиш зарур.

Хўжаликни юритиш, экономикани бошқариш методларини такомиллаштириш, планлаштиришни ва иқтисодий рағбатлантириш системасини яхшилаш соҳасида турмуш олдимизга муҳим вазифаларни қўйди. Бу вазифаларни ҳал этмоқ учун партия ва ҳукумат кенг хўжалик ислоҳотини амалга оширишга киришдилар. Бу ислоҳотнинг асосий мақсади ҳам шундан иборатки, биз ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишимиз, меҳнат унумдорлигини янада кўтаришни таъминлашимиз лозим. Хўш, ҳозирги замон шароитида бунинг учун нималар қилиш керак? Аввало—иқтисодий воситалардан кенгроқ фойдаланиш, планни, марказлаштирилган раҳбарликни саноат корхоналари, совхозлар ва колхозлар коллективларининг ташаббускорлиги билан моҳирона қўшиб олиб бориш керак.

Иқтисодий снёсатнинг мамлакатни ривожлантиришнинг ҳозирги босқичига мос бўлиб тушадиган асосий йўналишлари КПСС XXIII съездининг қарорларида ҳамда Марказий Комитетнинг 1965—1967 йиллардаги Пленумлари қарорларида ишлаб чиқилди. Бу қарорлар амалга оширила бошлагандан бери ҳали унчалик кўп вақт ўтгани йўқ. Аммо шу вақт ичида қўлга киритилган дастлабки натижаларнинг ўзиёқ биз тўғри йўлдан бораётганлигимизни кўрсатиб турибди. Саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ўстириш суръатлари кейинги уч йил ичида бир мунча тезлашди. Халқ хўжалигининг етакчи тармоқлари рентабелли ишлайдиган бўлиб қолди. Мана шуларнинг ҳаммаси халқ моддий фаровонлигини кўтариш учун янги чораларни амалга оширишга имкон берди.

Партиямиз мамлакатнинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада юксалтиришга қаратилган ва илмий жиҳатдан асосланган хўжалик тадбирларини ишлаб чиқишга бундан буён ҳам диққат ва эътиборни сира бўшаштирмайди.

Ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми жиҳатидан ҳам, шунингдек илмий-техника даражаси жиҳатидан, чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати жиҳатидан, асосий иқтисодий кўрсаткичлар жиҳатидан ҳам индустриямизнинг жаҳонда энг бақувват бўлиши учун бизда зарур нарсаларнинг ҳаммаси бор. Бизнинг иқтимоий тузумимиз планли хўжаликнинг ҳамма афзалликларидан фойдаланишга имкон беради. Техника билан яхши таъминланган замонавий ишлаб чиқариш-техника базамиз бор. Жаҳондаги жамики нефть чиқадиган майдонларнинг учдан бир қисми, жамики табиий газ запасларининг тўртдан бир қисмидан кўпроғи, гидроэнергиянинг жуда катта манбалари ва жуда катта кўмир конлари, металл рудаларининг ва ўрмонларнинг энг бой запаслари мамлакатимизда мавжуд. Мамлакатимизда ҳар қандай вазифаларни ҳал қилиб беришга қодир бўлган ажойиб кадрлар ўсиб етишди.

Совет индустриясини янада юксалтириш буюк давлатимизнинг мудофаа қобилиятини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлашга, социализмнинг жаҳон майдонидаги позицияларини мустаҳкамлашга имкон беради.

Совет халқининг манфаатлари, коммунистик қурилиш манфаатлари бизда фақат қудратли саноатнинг эмас, шу билан бирга аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига, саноатнинг эса хомашёга ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўла равишда таъминлай оладиган ва юксак даражада ривожланган қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳам бўлишини талаб қилади.

Қадим замонлардан бери қишлоқ хўжалиги иқлимга, табиатнинг инжиқликларига боғлиқ бўлиб келган. Инсон шу қарамликдан қутилишга ёки ҳеч бўлмаса уни заифлантиришга ҳамиша интилиб келган. Болтиқ бўйидаги текисликлардан Тинч океан соҳилларигача, Кавказ ва Помир тоғларининг чўққиларидан Қутб тундрасигача чўзилган бизнинг Ватанимиз учун бу нарса айниқса муҳим. Фақат мана шу йўлдан борилгандагина деҳқончилик ва чорвачиликда ўсиш суръатларининг тез ва барқарор бўлишига эришиш мумкин.

Шу сабабли биз мелиорация, ерларни яхшилаш ишларининг узоқ вақтга мўлжалланган программасини бажаришга, химияни жорий қилишга, деҳқончилик маданиятини юксалтиришга биринчи даражали аҳамият бермоқдамиз. Эндиликда мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга кўпроқ маблағ сарфлашга қодир бўлиб қолди. Бизнинг истагимиз шуки, меҳнат унумдорлиги, техника билан таъминланиш, фан муваффақиятларидан фойдаланиш даражаси жиҳатидан қишлоқ хўжалиги социалистик индустрия билан бир қаторга ўтиб олсин, деймиз. Фан ва техниканинг ҳозирги тараққиёти шароитида бунга бемалол эришиш мумкин.

Инсоният жадаллик билан бораётган фан-техника революцияси асрига қадам қўйди. Совет Ватани ўз олимларининг ажойиб муваффақиятлари билан фахрланади. Физика ва химиянинг катта муваффақиятлари энергиянинг янги манбаларини очиб бермоқда, янги материаллар яратишга имкон бермоқда, барча етакчи ишлаб чиқариш соҳаларига кенг майдон очиб бермоқда. Биология соҳасида қилинган кашфиётлар қишлоқ хўжалиги ва медицина учун янги имкониятлар яратиб бермоқда. Кибернетиканинг ривожланиши ақлий меҳнат унумдорлигини оширмоқда, қишлоқ хўжалик фаолияти ва бошқарув ишларининг хилма-хил турларини автоматлаштиришга йўл очиб бермоқда. Фан том маъноси билан бевосита ишлаб чиқарувчи куч бўлиб қолмоқда. Фаннинг бу роли келгусида тағин ҳам кўпроқ ошади.

Олимлар олдида материянинг энг нозик структурасига кириб бориш, ҳаёт сирларини очиш, энергиянинг бир турини иккинчисига айлантириш, терма ядро реакцияларини бошқариш, космосни ўрганишдан давом эттириш, атмосферада содир бўлаётган жараёнларга таъсир қилиш, Ер ва денгиз тубларини ўрганишдан иборат ўз аҳамияти жуда катта вазифалар турибди. Ижтимоий фанлар соҳасида қилинадиган ишлар кўп — мамлакатимиздаги коммунистик қурилиш проблемаларини ишлаб чиқиш соҳасида ҳам, жаҳон тараққиёти масалаларини таҳлил этиш борасида ҳам ҳали кўп иш қилинини керак.

Совет халқи олимларнинг муваффақиятларига таҳсин айтиш билан бирга, уларнинг янги, тағин ҳам зўр муваффақиятларга эришишларини кутмоқда. Социализм инсоннинг даҳоси билан яратилаётган энг илғор, прогрессив нарсаларга тағинй ривожлана беради. Биз ўзимизнинг келажагимизни фанга боғлиқ деб биламиз. Шу сабабли совет фани, олимларимиз жаҳон тараққиётининг энг олдинги марраларида бўлишларига аминмиз.

Фан ва техника барқ уриб ўсаётганлиги инсон билан табиат ўртасидаги муносабатларнинг абадий проблемасини айниқса актуал проблема қилиб қўймоқда. Биринчи социалистларнинг ўзи инсоннинг табиат билан яқинлашуви келажак жамиятнинг муҳим белгиси бўлади, деб ҳисобларди эдилар. Шундан буён асрлар ўтди. Янги жамият қурилиб, биз илмий социализм ўтмишдошлари орзу қилишигина мумкин бўлган нарсалардан кўпини амалга оширдик. Лекин табиат биз учун моддий неъматларнинг биринчи манбаи сифатида ҳам, соғлиқ, шодлик, турмушга меҳр-муҳаббатнинг ва ҳар бир кишидаги маънавий бойликнинг битмас-туганмас манбаи сифатида ҳам ўзининг ғоят зўр аҳамиятини йўқотгани йўқ.

Табиатни сақлаш, унинг бойликларини муҳофаза қилиш ва қўпайтириш нақадар муҳим эканлигини уқтириб ўтмоқ учун мана шуларнинг ҳаммасини эслатиб ўтмоқчимиз. Табиий ресурслардан режали-тергали фойдаланиш, ер тўғрисида, ўрмонлар тўғрисида, дарёлар ва соф ҳаво тўғрисида. Ўсимликлар ва ҳайвонлар дунёси тўғрисида ғамхўрлик қилиш — мана шуларнинг ҳаммаси бизнинг жонажон, коммунистик ишимиздир. Совет кишиларининг ҳозирги ва келажак авлодлари учун еримизни сақлаб қолишимиз ва безатишимиз лозим.

Табиат бойликларидан нақадар оқилона фойдалана берсак саноат, қишлоқ хўжалиги, фан нақадар кўп муваффақиятларга эриша берса иқтимоий меҳнат унумдорлиги шу қадар юқори бўлаверади, совет кишиларининг турмуши шу қадар бой, гўзал ва маданий бўлаверади.

Биз ютуқларимиз тўғрисида ҳақли равишда гапирмоқдамиз, лекин бизда ҳал этилмаган масалалар ҳам борлигини кўриб турибмиз. Ҳозирги кунда совет кишиларининг ҳаммаси ҳам, ҳар бир оила ҳам ҳаммамиз истаган тарзда яшамаётганлигини биламиз. Шу сабабли партия ўзининг бутун фаолиятида, ўзининг барча планларида халқ моддий фаровонлигини оширишга алоҳида эътибор бериб келмоқда. Миллий даромадимиз ўса борган сари, меҳнаткашларнинг иш ҳақи ҳам тўхтовсиз ўсаверади, истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш кўпаяверади. Ҳар бир совет оиласининг маншатини ва турмуш шароитини яхшиламоқ учун уй-жой ва маданий-маиший қурилишни бундан буён ҳам кенг равишда кўпайтира берамиз.

Октябрнинг шонли 50 йиллигини нишонлар эканмиз, бизнинг партиямиз ўз масъулиятини тўла англаган ҳолда шуни айтадики, Совет давлатининг қудрати йилдан-йилга мустаҳкамланаверади, совет кишиларининг турмуши йилдан-йилга яхшиланаверади. Совет кишиси қўлга киритилган натижаларнинг самараларидан тобора тўлиқроқ фойдаланаверади, социалистик турмуш шароитининг афзалликларини тобора аниқроқ ҳис қилаверади.

Ўртоқлар! Марксистлар ҳамиша шуни асосланиб келдиларки, социал тараққиёт ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ривожланишига асосланади. Лекин бундан бошқа муҳим социал ва снёсий проблемаларни ҳал қилишни иккинчи ўринга суриб қўйиш мумкин деган маъно асло келиб чиқмайди. Коммунистик қурилишнинг ҳамма томонлари бир-бири билан чамбарчас боғланган. Социал-снёсий вазифаларнинг ҳал қилиниши иқтисодий муваффақиятларга боғлиқ эканлиги яхши маълум. Ўз навбатида иқтисодий ривожланиш социал-снёсий вазифаларнинг нечоғли муваффақиятли ҳал қилинаётганлиги билан кўп жиҳатдан белгиланади. Ижтимоий муносабатларни такомиллаштириш, социалистик демократияни ва давлатчиликни ривожлантириш, ғоявий-тарбиявий иш — мана шуларнинг ҳаммаси биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган ишлардир.

Мамлакатимизда ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар билан зиёлилар ўртасидаги муҳим тавофутлар ҳозирги босқичда йўқолиб бормоқда. Бу проблемаларнинг ҳал этилиши қайси йўлдан боришини бугунги кунда биз конкретроқ ва равшанроқ кўриб турибмиз, бунинг учун имконлар қилиш кераклигини яхшироқ билиб турибмиз.

Қишлоқ хўжалик меҳнатининг характери тобора кўпроқ ўзгармоқда. Ҳозирги куннинг деҳқони мураккаб машиналар билан, электр билан, химия билан, агротехника ва зоотехника фани билан муомала қиладиган бўлиб қолди. Қишлоқ хўжалик меҳнати индустриал меҳнат турларидан бирига амалда айланаётганлигининг ўзи ҳам мана шудир.

Моддий фаровонлик ва маданият соҳасида ҳам қишлоқ билан шаҳарнинг бир-бирига яқинлашувини тезлатиш учун кейинги йилларда бир талай иш қилинди. Колхозлар ва совхозлар экономикасини мустаҳкамлашда жиддий ютуқлар қўлга киритилган ҳозирги вақтда қишлоқни, унинг қиёфасини ва турмушини қайта қуриш негизи анча забардаст негиз бўлиб қолмоқда. Бунда гап уй-жой ва маданий-маиший қурилишни кенгайтириш, қишлоқларни электрлаштиришни тугаллаш, йўл қурилишини кенгайтириш устида бораётир. Бу жуда катта вазифалар бўлиб, бизнинг мамлакатимиз сингари катта мамлакат миқёсида ҳал этиш учун бир талай вақт талаб қилинади. Лекин биз бу ишга умумдавлат аҳамиятига эга иш деб қараб жиддий киришмоқдамиз.

Ишлаб чиқаришнинг, фан-техника тараққиётининг ҳозирги даражаси ишчи ва деҳқон меҳнатини инженер-техник, агроном меҳнатига тобора кўпроқ яқинлаштирмоқда. Бунда бутун аҳолининг маданияти тез ўсиб бораётганлиги катта роль ўйнамоқда. Партия барча ишчилар, барча деҳқонларнинг зиёли деган сўзнинг жуда кенг маъносини ўз ичига олган ҳолда зиёли кишилар бўлиб қолишларига, ўзларининг ижодий қобилиятларини тўла равишда қўлланишларига, бутун жамиятимизнинг маънавий ҳаётда актив қатнашишларига эришмоқда.

Ўз-ўзидан маълумки, бу ўз-ўзидан бўладиган иш эмас. Бу соҳада партия ва давлат муайян мақсадни кўзлаб иш олиб боришлари керак. Бизнинг планларимиз маданий турмушнинг ҳамма соҳаларини янада ривожлантиришни, умумий, олий ва профессионал-техника таълимини — яъни бутун халқ маорифи системасини такомиллаштиришни кўзда тутмоқда. Келажакка мўлжалланган хўжалик планларини ишлаб чиқаётганимизда биз ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштиришга ва механизациялашга, малакасиз меҳнат қўлланиладиган соҳани қисқартиришга олиб борадиган элементларни бу планларга онгли равишда киритмоқдамиз. Малакасиз меҳнат қўлланиладиган соҳани қисқартириш, олинадиган иқтисодий самара нуқтаи назаридангина эмас, шу билан бирга миллион-миллион совет кишиларининг ижодий қобилиятларини енгиллаштириш ва улар меҳнатининг характерини ўзгартириш нуқтаи назаридан ҳам жуда муҳим.

Партия шахснинг ҳар томонлама ривожланиши учун энг қулай шароит яратишга катта аҳамият бермоқда. Меҳнаткашлар учун бўш вақти кўпайиши билан бу соҳада катта имкониятлар вужудга келмоқда. Маркс уқтириб айтганидек, бўш вақт фақат дам олишгина эмас, шу билан бирга, шахснинг ривож топиши учун ўзига хос бир макон ҳамдир. Бу «макон» кенгайиб бориши билан жамиятнинг ҳамма аъзолари маданият неъматларидан фойдаланиш, ўқиш, илмий, техникавий ва бадиий ижодкорлигининг турли турларида ўзлари севган иш билан шуғулланиш имкониятлари кўпайиши учун ҳамма чораларни кўриш зарур.

Олға бораверганимиз сари, адабиёт ва санъатнинг роли тағин ҳам кўпроқ ошаверади. Эндиликда меҳнаткашларнинг жуда кенг оммаси жаҳон маданияти хазиналаридан баҳраманд бўлмоқда. Демак, санъатнинг ижтимоий роли, шу билан бирга эса ёзувчилар, композиторларнинг, театр, кино, тасвирий санъат арбобларининг масъулияти ҳам тобора кўпроқ ошмоқда. Партия ва халқ уларнинг меҳнатини юксак баҳоламоқда. Адабиёт ва санъат арбоблари янги жамият қурувчиларини ғоявий бойитадиган, коммунистик ахлоқни оммага сингдирадиган, халқимизнинг ўсиб бораётган эстетик талабларини қондирадиган бадиий асарлар яратиб беришлари лозим.

Социалистик ижтимоий муносабатларни такомиллаштириш Совет давлатини янада мустаҳкамлашни, унинг экономика ва маданиятдаги ташкилотчилик ролини оширишни ўз ичига олади, Бунда гап социалистик демократияни ривожлантириш устида бораётир. Бунда гап давлат аппаратининг ҳамма бўғинлари пухта, уюшиб ишлаши ва уларнинг ишида юксак маданият бўлиши устида, ҳуқуқ тартибини ва давлат интизомини мустаҳкамлаш устида, ҳаётимизда ҳали ҳам учраётган бюрократизм ва расмиятчилик элементларини бартараф қилиш устида бораётир. Мана шуларнинг ҳаммаси коммунистик қурилиш учун биринчи даражали аҳамиятга эга ишлардир.

Коммунизм ўз табиати эътибори билан шундай жамиятки, бу жамиятни омманинг ўзи бутун халқ манфаатларини кўзлаб бунёд қилади. Коммунизм сари бориш — давлатни идора қилиш, иқтисодий ва ижтимоий турмуш билан боғланган амалий ишларга меҳнаткашларни тобора кенг равишда тортиш демакдир. Меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ва жамоат ташкилотларининг ролини бутун чоралар билан ошириш давлат ва жамоат ишларини ҳал қилишга халқ оммасини тобора активроқ қатнаштиришга, халқ ташаббускорлигини ва совет кишиларининг ижодий активлигини ривожлантиришга ёрдам бераверади. Партиямиз мана шу соҳаларнинг ҳаммасида кун сайин катта иш олиб бормоқда.

Совет тузуми меҳнаткашларни социализм ишига садоқатли қилиб, коллективизм руҳи билан суғорилган, ўз мамлакатининг хўжайини деб ҳис қиладиган қилиб тарбияламоқда. Лекин кўзланган иш катта ҳуқуқлар билан бирга катта мажбуриятлар соҳиби ҳам бўлиш демакдир. Бу эса фақат шахсий меҳнати ва хатти-ҳаракати учунгина эмас, шу билан бирга коллективнинг, корхонанинг, бутун мамлакатнинг иши учун ҳам юксак масъулиятни зиммага олиш демакдир. Ҳар бир совет кишиси ички дунёсининг ажралмас белгиларн бўлиб қолиши лозим бўлган мана шу фазилатларни тарбиялаш партиянинг коммунистик қурилишдаги энг муҳим вазифаларидан биридир.

Ўртоқлар! Совет халқининг 50 йил ичида қилган ишлари ва кўрсатган шижоатлари жуда буюк. Ярим асрлик маррада бизнинг олдимизда тағин ҳам каттароқ истиқболлар очилмоқда. Мамлакатимизнинг бундан бўёнги 50 ёшидаги йиллар ҳам янги жаҳоншумул тарихий аҳамиятга эга зафарлар билан нишонланишига аминмиз. Одамлар қалбида Октябрь ёққан революцион аланга коммунизм тантанаси сари, олға бораётган йўлимизни чароғон қилиб турибди!

4. УЛУҒ ОКТЯБРЬ ВА ЖАҲОН РЕВОЛЮЦИОН ҲАРАКАТИ

Ўртоқлар! Октябрь бўрони революция учқунини қудратли алангага айлантириб юборди. Октябрь революциясидан кейин ўтган ярим аср унинг жуда катта халқаро аҳамиятга эга бўлганлигини яққол кўрсатди. Шу йиллар мобайнида жаҳоннинг бутун қиёфаси ўзгарди—жуда кўп жиҳатдан Октябрь ва унинг идеялари таъсири билан, социализм ғалабаларининг таъсири билан ўзгарди.

Совет давлати дунёга келгач, ишчилар синфи билан империалистик буржуазия ўртасидаги кураш янги тусга кирди. бир-бирига қарама-қарши икки социал-иқтисодий система ўртасидаги кураш унинг асосий ўзагига айланди. Жаҳонда катта бир девор вужудга келди, бу деворнинг бир томонида эски дунёнинг, реакциянинг социал ва миллий зулмнинг ҳамма кучлари жипслашди, иккинчи томонида эса социализм демократия ва тараққиёт кучлари жипслашди.

Ўша вақтда эски дунё планетамизнинг олтидан беш қисмида ҳукмрон эди, иқтисодий жиҳатдан беқиёс куч ҳам, ҳарбий жиҳатдан жуда устун эди. Лекин революцион давр эскириб қолган режимлар билан бирга куч тўғрисидаги одатдаги тасаввурларни ҳам емиради. Ижтимоий тараққиёт қонунлари оммаининг революцион ғайрати, замонамизнинг энг илғор идеялари янги дунё томонида эди. Социализм дунёнинг фақат бир мамлакатида мавжуд бўлган кунларда ҳам бу ҳол унга куч бағишлар, сўнгра тарихий ҳужумга ўтиш учун имкон берар эди.

Ярим асрлик кураш жараёнида жаҳондаги кучлар нисбати тубдан ўзгарди. Ҳозир инсониятнинг учдан бир қисми социализм йўлига ўтди. Мустамлака қуллиги системаси емирилиб бормоқда: собиқ мустамлакачи империяларнинг қаробалари ўрнида етмишдан ортиқ давлат барпо бўлди. Капитал мамлакатларида уюшган ишчилар ҳаракати жуда катта кучга айланди. Унинг таъсири мазкур мамлакатлар бутун снёсий ҳаётининг катта омили бўлиб қолди. Аҳолининг кенг қатламлари иштирок этаётган демократик ҳаракатлар кенг қулоч ёзди. Ана шу барча ўзгаришлар натижасида ҳозир энди ижтимоий тараққиётнинг бош мазмунини ва бош йўналишини империализм эмас, балки социализм, антиимпериалистик кучлар белгиламоқда.

Жаҳон халқлари социализм кишининг кишн томонидан эксплуатация қилнянишини ва миллий зулмни тугатганлигини; қолоқликни йўқотиш учун ишлаб чиқарувчи кучларни равнақ топтириш учун, тараққиёт учун кенг имкониятлар очиб берганини ўз кўзлари билан кўрдилар. Улар социализм чинакам демократияга ва шахс эркинлигига, мустаҳкам тинчликка, жамият ҳаётидан урушларни йўқотиб юборишга йўл солаётганлигига ишонч ҳосил қилдилар.

Капитализм инсоният олдида турган туб проблемаларни ҳал қила олмаслиги, у халқ оммаси учун сонсаноқсиз азоб-уқубатлар келтирувчи манба эканлиги социализмнинг ютуқлари олдида янада яққолроқ кўриниб қолди. Империализм агрессив урушларни келтириб чиқаради, ҳозир жаҳон термоядро урушининг бошланиш хавфини ҳам империализм туғдирмоқда. Икки жаҳон урушида қирилиб кетган ўн миллионлаб кишиларнинг ўлимига худди империализм айбдордир. Унинг айби билан жуда катта маблағлар қуролланиш пойгасига, оммавий қирғин қуролларини яратишга сарфланмоқда. Фан ва техника очиб берган жуда катта имкониятларни очликни, қашшоқликни ва касалликларни тугатишда фойдаланишга ҳам империализм тўсқинлик қилиб турибди. Мустамлака асоратида бўлган мамлакатларнинг ўз тараққиётида бир неча ўн йил орқада қолиб кетганлигига ҳам империализм жавобгардир. Империализм — меҳнаткашларни раҳмсиз эзиш, демократияни бостириш тузумидир, реакциянинг, жаҳолатнинг ва террорнинг ашаддий тимсоли бўлган фашизмни туғдирган тузумдир.

Октябрдан буён ўтган ярим аср — капитализмнинг умумий кризиси чуқурлашиб бораётган, империализм халқлар кўз ўнгида шарманда бўлиб бораётган, унинг таъсири путурдан кетаётган ярим асрдир. Лекин империализм қуролини ташламаётир. У — кучли ва маккор душман. У, кўп нарсани ўрганиб олди, ўз маглубиятларидан сабоқ олишга, янги вазиятга мослашишга уринмоқда.

Империализм синфий курашнинг тазйиқи остида ўзини ҳар куйга солмоқда, қисман ён бермоқда, социал демогогия билан кенг қўламда шуғулланмоқда. Ички зиддиятларнинг кескинлашуви, капитализм билан мусобақада социализмнинг қозонаётган муваффақиятлари буржуазияни кризис ҳодисаларини юмшатмоқ учун, ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатларини сақлаб туриш учун экономикани давлат — монополистик йўл билан бошқариб туришдан тобора кенг фойдаланишга мажбур қилмоқда. Империализм мустамлакалардан маҳрум бўлиб, бошқа халқларни эксплуатация қилишнинг тобора маккор ва нозик методларини қўлланмоқда. Империализм кишиларни ўзига қаратиб олишда куч ва воситаларини аямаётир; социализм таъсирининг ўсиши империалистларни ўз идеологик қуролини, ўз пропагандасини ўзгариб бораётган вазиятга доимо мослаб туришга мажбур этмоқда.

Революцион ҳаракатнинг барча онгли қатнашчилари ўз душманлари лагерида юз бераётган бу ҳодисаларни, ҳозир синфий ва озодлик кураши бўлиб турган вазиятнинг бутун мураккаблигини ҳисобга олмоқдалар. Улар бу курашнинг энг самарали йўлларини ишлаб чиқмоқдалар, бутун кучни ягона антиимпериалистик фронтда жинслаштиришга интилмоқдалар.

Сўнгги ўн йилликлар мобайнида революцион процесс ҳаққатдан ҳам бутун жаҳонга ёйилди. Социал ва миллий озодлик иши учун кураш бирор формада авж олмаган район ер юзида йўқ. Империализм ҳар томондан ҳужумга учрамоқда. Унинг яқинигнада мустаҳкам бўлиб кўринган позицияларига ҳам зил кетди. Ленинизмнинг, капитализмга қарши курашда жуда турли-туман кучлар ва ҳаракатлар ягона оқим бўлиб қўшилиб кетади, деган башорати рўёбга чиқмоқда.

Биз коммунистлар революцион кучлар олдида турган вазифаларнинг кўлами ва мураккаблигини яхши тасаввур қиламиз. Бутун дунёда социализм ва тараққиёт идеялари тантана қилиши учун ҳали кўпгина қаттиқ жанглар қилиш ва астойдил меҳнат қилиш керак бўлади. Лекин ҳозирги босқич бу йўлда олға қўйилган катта қадам бўлишига, инсониятнинг тараққиёт ва озодлик учун, социализм учун кураш солномасида муносиб ўрин эгаллашига имонимиз комил.

Жаҳон социализм системасининг муваффақиятли ривожланиши бу босқичнинг энг ёрқин ва муҳим хусусиятидир. Халқаро ишчилар синфи, барча революцион кучлар бу системани ҳақли суратда ўзларининг буюк ютуқлари, ажойиб ғалабалари деб билмоқдалар. Социализмнинг бир мамлакат доирасидан ташқарига чиқиши, социалистик давлатлар ҳалқ системасининг вужудга келиши жаҳон воқеаларининг ривожланишида янги кескин бурилиш ясади. Бу ғалаба империализм кучларини янада кўпроқ заифлаштирди. Бу ғалаба кенг халқ оммасини социализмнинг ҳаққонийлигига, унинг буюк идеалларининг енгилмаслигига янада кўпроқ ишонтирди. Бархаёт, ривожланувчи социализмнинг, унинг жозиба кучининг таъсири остида жаҳонда революцион ва озодлик курашини янада авж олдириш учун, барча демократик ҳаракатлар учун янги шароитлар вужудга келди.

Нигирма йил ичида кўпчилик социализм мамлакатларида иқтисодий ва маданий қурилиш соҳасида янги ижтимоий муносабатларни ва социалистик демократияни ривожлантиришда катта натижаларга эришилди. Жаҳон социализмининг алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим бўлган принципиал ютуғи — социалистик тузум ғалаба қилган давлатлар ўртасида янги типдаги муносабатлар вужудга келганлигидир. Социализм мамлакатлари ўртасидаги қардошлик муносабатлари халқларнинг кучайиб бораётган ўзаро ишончи ва ҳурматига таянади, социалистик интернационализмга асосланади. Ҳаёт шуни кўрсатиб турибдики, социалистик ҳамдўстлик доирасида ҳар бир мамлакат ўз суверенитети, мустақиллигини мустаҳкамлаш учун энг қулай имкониятларга эга бўлмоқда ва айни замонда ўзаро ёрдам ва ўртоқларча ҳамкорлик бераётган барча афзалликлардан фойдаланмоқда.

Жаҳон социалистик системаси ривожининг бутун тажрибаси, унинг буюк ғалабалари ва қийинчиликлари бир қанча мамлакатларда социалистик революциялар ғалаба қилиши билан янги типдаги муносабатлар ўзўзидан вужудга келмаслигини кўрсатиб турибди. Социалистик мамлакатлар янги, мураккаб проблемаларга дуч келмоқдалар, капиталистик ўтмишнинг оғир меросини бартараф этмоқдалар, сафларимизга нифоқ солишга уринаётган империализмнинг найрангларига қарши курашишга мажбур бўлмоқдалар.

Социалистик ҳамдўстликни мустаҳкамлашда қардош партияларнинг умумий куч-ғайратлари билан каттагина натижаларга эришилди. Ҳар бир миллат янги ҳаёт қуришнинг умумий ишига ҳос ҳисса қўшмоқда. Биз ҳар бир халқнинг, ҳар бир марксчи-ленинчи партиянинг социализм интернационал ҳазинасига қўшаётган ҳиссасини қадрлаймиз. Ҳаётнинг барча томонларини ифода этувчи умумий ижодий ғайрат-ташаббусдан жаҳон социализмининг буюк тажрибаси вужудга келмоқдаки, бу бутун инсониятнинг бойлигидир.

Социалистик система ва унинг ривожланиш проблемалари тўғрисида гапирганда ҳаммамизни қаттиқ ташвишга солаётган нарса тўғрисида гапирмасдан бўлмайди. Гап Хитой Халқ Республикасидаги аҳвол тўғрисида бормоқда. Хитойда революциянинг ғалаба қилиши жуда катта аҳамиятга эга бўлди. У Осиё ва Африканинг барча мамлакатларида миллий озодлик революцион ҳаракатнинг ривожланишига зўр таъсир ўтказди.

Афсуски, Мао Цзэ-дун группаси томонидан сўнгги йилларда юритилаётган шовинистик ва буюк давлатчилик снёсати Хитойда социализм ишига жиддий зарар етказмоқда. Жаҳон социалистик ҳамдўстлигининг ва халқаро коммунистик ҳаракатнинг бирлигини бузишга қаратилган бу снёсат халқларнинг революцион курашн манфаатларига зиддир.

(Давоми 5-бетда).

СОЦИАЛИЗМ УЛУҒ ҒАЛАБАЛАРИНИНГ ЭЛЛИК ЙИЛЛИГИ

(Боши 2, 3, 4-бетларда).

Хитойдаги воқеалар ХКП баъзибир раҳбарларининг ғоявий-сиёсий жиҳатдан юз тубан кетганлигини жуда очиқ-равшан кўрсатиб берди. Айни замонда улар социализм бу мамлакатда энг қисқа вақт ичида ҳам, энг мураккаб шароитларда ҳам илдиз отганлигини, кенг омманн ўз томонига оғдирганлигини кўрсатди. Хитой Коммунистик партиясининг энг яхши фарзандлари, хитой халқининг илғор кучлари социализм ғалабаларини сақлаб қолиш учун қаттиқ кураш олиб бораётганлиги шунинг далилидир. Хитой коммунистларининг, Хитой халқининг ниманн ҳимоя қилиши, нима учун курашиши аниқ. Хитой Компартиясининг VIII съезди ишлаб чиққан социализм қуриш йўлидир. Бу—планли иқтисодий тараққиёт ва «халқнинг моддий ва маданий эҳтиёжларини максимал даражада қондириш» йўлидир. Бу — «демократик ҳаётни ривожлантириш» йўлидир. Бу, съезд қарорларида кўрсатилганидек,— «Улуғ Совет Иттифоқи ва барча халқ демократияси мамлакатлари билан абадий ва бузилмас қардошларча дўстлик» йўлидир.

Биз шунга аминмизки, Хитойдаги ҳозирги воқеалар — унинг тараққиётидаги тарихан ўткинчи босқичдир. Биз шунга аминмизки, ҳамма қийинчиликларга қарамай, Хитой Халқ Республикасида социализм иши ғалаба қозонади.

Ўртоқлар! Социалистик мамлакатлар бораётган йўл — астойдил меҳнат ва актив кураш йўлидир. Биз билмизки, олдинда катта ишлар, катта вазифалар турибди, буларни ҳал қилиш қардош партиялар ва халқларнинг биргаликда ҳаракат қилишини талаб этади. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси бутун совет халқи жаҳон социалистик ҳамдўстлигини мустаҳкамлаш учун, унинг янги-янги ғалабалар қозониши учун кучини аямайди.

Бугун бутун совет халқи номидан янги ҳаёт қураётган қардош халқларни қизғин табриклашга рухсат этгайсиз.

Биринчи саломимизни Вьетнам Демократик Республикасининг мардонавор халқига, қўлига қурол олиб ўз озодлиги ва мустақиллигини, социалистик ғалабаларини ҳимоя қилаётган халққа йўллаймиз.

Биз социализм байроғи остида олға қараб шаҳдам қадам ташлаб бораётган Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Корея Халқ Демократик Республикаси, Куба, Монголия, Польша, Руминия, Чехословакия, Югославия халқларини қизғин табриклаймиз.

Биз ўз мамлакатларида социалистик ғалабаларни сақлаб қолиш учун курашаётган хитой ва албан халқларини табриклаймиз.

Биз барча социалистик давлатларнинг халқларига уларнинг олижаноб меҳнатларида энг катта муваффақиятлар тилаймиз!

Ўртоқлар! Империализмга қарши курашаётган кучлар орасида ривожланган капиталистик давлатларнинг ишчилар синфи муҳим ўрин тутади, у жаҳон империализмининг қароргоҳида кураш олиб бормоқда. Биз бу кураш нақадар қийин эканлигини биламиз. У зўр бериб ишлаш ва мардлик кўрсатишнигина эмас, шу билан бирга империалистик буржуазияга, унинг барча кирдикорлари ва ҳийла-найрангларига қарши зўр уюшқоқлик ва сиёсий маҳорат билан курашга билишни ҳам талаб этади.

Ривожланган капитализм мамлакатларидаги ишчилар ҳаракати барча қийинчиликларга қарамай, тобора кучга кириб бормоқда, янги тажриба орттирмоқда. Ўз ҳаётий манфаатлари учун курашда меҳнаткашларнинг активлиги, сабот-матонати кучайиб бораётган уюшқоқлиги капиталистик дунёдаги синфий курашнинг ҳозирги босқичи учун характерли ҳолдир. Забастовкалар кўпинча бутун-бутун мамлакатларга ёйилмоқда. Ишчилар синфи ўз талабларининг қондирилишига борган сари кўпроқ эришмоқда. Бу талаблар тобора кучайиб, тобора қатъийлашиб бормоқда ва монополияларнинг иқтисодий ҳамда сиёсий зўравонлигига қарши кураш программасига айланмоқда.

Ишчилар синфининг сафларидаги ажралиш унинг ғалабаси йўлидаги асосий ғов бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Бироқ ишчилар ҳаракати тўпланган бутун тажриба бирлик — ҳаётий зарурат эканлигини унга кўрсатмоқда. Бу тажриба социалистлар билан коммунистларнинг қарашларидаги тафовутлар ишчилар синфи сафларининг монополияларга қарши, уруш хавфига қарши, социализм учун курашда жипслашуви учун тўсиқ бўлмаслиги кераклигини уқтирмоқда. Антикоммунистик позицияларга қаттиқ ёпишиб олган социал-демократия ўнг лидерларининг сиёсатига қарамай, бирликка интилиш кучаймоқда ва бир қанча мамлакатларда бу йўлда муайян муваффақиятларга эришилди.

Капиталистик давлатларда Октябрдан кейинги йилларда ишчилар синфининг роли анча кучайди. Бунга сабаб у ҳозир мазкур мамлакатлар аҳолисининг кўпчилигини ташкил қилганлигида ва моддий ишлаб чиқаришда ҳал қилувчи куч бўлиб қолганлигидагина эмас. Ишчилар синфи ўз атрофига кенг меҳнаткашлар оммасини, бутун антимонополистик кучларни жипслаштириб, бутун миллатнинг манфаатларини энг изчил суратда ифода қилади. Капиталистик дунёнинг пролетариати провард натижада ўз идеаллари учун курашда ҳал қилувчи муваффақиятларга эришадики, бунга шубҳа қилмаса ҳам бўлади.

Октябрдан кейинги 50 йилликнинг асосий хусусиятларидан бири — миллий-озодлик ҳаракатининг ишчилар синфи кураши билан қўшилиб, ягона революцион оқимга айланганлигидир. Собиқ мустамлака ва ярим мустамлакаларда яшаётган 1,5 миллиард киши мустақилликка эришди, актив сиёсий ҳаёт майдонига чиқди. Бу ҳол жаҳон революцион ҳаракатининг доирасини кенгайтирди, ижтимоий тараққиётни тезлаштирди.

Бироқ сиёсий мустақилликнинг қўлга киритилиши Осиё—Африка, Латин Америкаси халқлари олдида турган барча муҳим проблемаларни ҳал қилгани йўқ. Бу мустақилликни ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлаш учун иқтисодий мустақилликка эришиш, қолоқликни тугатиш учун кўп куч-ғайрат сарф қилиш лозим. Ана шу мамлакатларнинг прогрессив кучлари антиимпериалистик сиёсат ўтказишнинг актив тарафдори бўлиб чиқмоқдалар. Мустамлака зулмини улоқтириб ташлаган давлатларнинг миллий-озодлик ҳаракати билан жаҳон социализми ўртасидаги иттифоқ, уларнинг социалистик мамлакатлар билан ҳамкорлигини мустаҳкамлаш бундай сиёсатнинг ғалаба қозониши учун гаровдир.

Озодликка чиққан мамлакатларда чуқур социал жараёнлар авж олмоқда. Уларнинг бундан буёнги тараққиёт йўллари тўғрисидаги туб масала атрофида кураш кескинлашмоқда. Осиё ва Африка халқлари жаҳон социализми ғалабаларининг таъсирида ижтимоий тараққиётнинг илғор формаларига тобора кўпроқ интилмоқда. Бир қанча ёш давлатларнинг нокапиталистик тараққиёт йўлига ўтганлиги катта аҳамиятга эга бўлган воқеадир.

Тарих кўрсатадики, қолоқликни тугатиш, капитализмни четлаб социализм сари бориш кўпгина мураккаб социал проблемаларни ҳал қилишни тақозо этади, ҳозирги замон ишлаб чиқарувчи кучларини яратишни талаб қилади. Социалистик йўлни танлаб олган мамлакатларнинг халқлари ҳали кўп проблемаларни ҳал этишлари лозим. Бу проблемаларни эса улар мустамлакачилик мероси тугатилмаган, консерватив элементларнинг таъсири ҳали анча кучли бўлган бир шароитда ҳал қилишлари керак. Революция ғалабаларини фидокорона ҳимоя қилиш, халқнинг барча демократик кучларини бирлаштириш астойдил меҳнат қилиш ҳамда экономика ва маданиятни қўтариш учун тўхтовсиз ҳаракат қилишни ривожланаётган ёш мамлакатларнинг илғор намояндалари олға қараб боришнинг гарови деб биладилар.

Совет халқи ишчилар ҳаракати ва миллий-озодлик ҳаракатининг барча жангчиларига қизғин салом йўллайди. Биз сизларга, қадрли ўртоқлар, халқларнинг ҳаётий манфаатлари ва ҳуқуқлари учун, тинчлик ва демократия учун, миллий-озодлик ва социализм учун курашда янгидан-янги катта муваффақиятлар тилаймиз! Аминмизки, бизнинг жанговар иттифоқимиз бундан буён ҳам кучайиб ва мустаҳкамланаверади!

Ўтган ярим асрнинг тажрибаси революцион ҳаракатнинг самарали бўлиши кўп жиҳатдан унинг барча отрядларининг жипслиги ва ҳамкорлигига боғлиқ эканлигини яққол исботлади.

Революцион кучларнинг бирлиги мустаҳкам заминдадир. Бу кучларнинг ҳар бири ўз вазифаларини ҳал қилмоқда, лекин уларнинг умумий душмани империализмдир, умумий мақсади — меҳнаткаш халқнинг манфаатлари учун, тинчлик демократия ва озодлик учун курашдир. Буларнинг ҳаммаси жаҳон социализм системасининг ишчилар ва миллий-озодлик ҳаракатининг куч-ғайратини бирлаштириб, империализмга қарши умумий ҳужум бошлаши зарурлигини тақозо қилади.

Революцион кучларнинг авангарди, революцион жараён бирлиги ғояларининг байроқдори — халқаро коммунистик ҳаракатдир. Маркс тузган 1 Интернационалнинг вориси ва давомчиси бўлмиш ҳозирги коммунистик ҳаракат Россия ишчи ва деҳқонларининг ғалабаси вужудга келтирган қудратли революцион тўлқиндан пайдо бўлди. Коминтерн жанговар марксчи-ленинчи партиялари яратиш ва мустаҳкамлашда тарихий роль ўйнади.

50 йил мобайнида коммунистик ҳаракат ғоят катта йўлни босиб ўтди. 1917 йилда жаҳонда атиги бир неча юз минг коммунист бўлган бўлса, ҳозир 88 та коммунистик ва ишчи партияларга бирлашган 50 миллион курашчи бор. Улар орасида социалистик давлатларда янги жамият қурилишига раҳбарлик қилаётган партиялар бор. Улар ичида ривожланган капитализм мамлакатларидаги пролетарлар курашига бошчилик қилаётган марксчи-ленинчи партиялар бор. 100 миллиондан ортиқ ишчи ва хизматчилар бўлган Ғарбий Европада умум миллий сиёсий кучга айланган коммунистик партиялар ўсиб етишганлиги жуда катта аҳамиятга эга бўлган фактдир. Латин Америкаси мамлакатларидаги коммунистик партиялар халқларнинг ёвуз душмани — Америка империализмига қарши ва ички реакция режимларига қарши шиддатли кураш олиб бормоқдалар. Осиё ва Африка мамлакатларидаги компартиялар кенг демократик қатламларни ўз атрофларига тобора кўпроқ жипслаштирмоқдалар, омманинг ишончига тобора кўпроқ сазовор бўлмоқдалар.

Биз капитал мамлакатларидаги коммунистлар қанчалик мардлик ва фидокорлик кўрсатишлари кераклигини биламиз. Империализм компартияларини барбод қилиш, коммунистларни ўз идеалларидан қайтишга мажбур этиш учун ҳеч нарсадан қайтмайди. Деярли 40 та капиталистик мамлакатда ишчилар синфининг партияларини тақиқлаб қўйилган. Коммунизм ғояларига ишонувчиларни ишдан ҳайдаб, ризқ-рўзидан маҳрум қилмоқда, турмаларга қамамоқдалар отиб ташламоқдалар.

Октябрь юбилейи кунларида биз қамоқларда азоб чекиб ётган ва репрессия қилинаётган барча коммунистларга, барча революционерларга қарата: бизнинг қалбимиз сиз билан, азиз биродарлар ва дўстлар деймиз! Ишонамизки, ҳеч қандай синовлар коммунистларнинг иродасини бука олмайди, ҳеч қандай ғовлар коммунистик ҳаракатнинг ривожланишини тўхтата олмайди.

Коммунизм қудратли кучга айланди, унинг ғоялари планетамиз бўйлаб зафарли одим ташламоқда. Коммунистлар ижтимоий тараққиётнинг авангарди, ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг манфаатлари учун энг изчил курашчи деган номга ўз ишлари билан сазовор бўлдилар. Коммунистлар капитализмни ағдариш ва социализм қуриш учун курашга бошчилик қила билишларини исбот этдилар. Улар капиталистик мамлакатлардаги меҳнаткашларнинг энг собит қадам ҳимоячиларн эканликларини исбот қилдилар. Улар мустамлака халқларининг миллий-озодлиги ва соцнал тараққиёти учун фидокор курашчилар эканликларини исбот қ..лдилар. Улар барча халқлар учун тинчлик, озодлик, демократияни қаттиқ туриб ҳимоя қилмоқдалар.

Коммунистик ҳаракатнинг янгидан кучли юксалиши учун, унинг янгидан-янги ғалабалар қозониши учун қулай шароитлар вужудга келди. Лекин биз коммунистлар зиммамизга, бутун жамият ҳаётини революцион тарзда қайта қуришдек улкан ва мураккаб вазифа тушганлигини ҳеч қачон унута олмаймиз. Инсониятнинг капитализмдан социализмга ўтиши мураккаб ва кўп қирали жараёндир. Бу йўлда муайян муваффақиятсизликлар, муваққат чекинишлар ва ҳатто курашнинг айрим участкаларида мағлубиятлар бўлиши мумкин. Коммунистик ҳаракат булардан ўзи учун сабоқ чиқариб олади.

Тажриба шуни кўрсатадики, империализм каби кучли ва маккор душманни енгиш учун қатъият ва курашга қаттиқ бел боғлаш билан бир қаторда, тийрак сиёсий режа, совуққонлик ва бардошли бўлиш ҳам керак. Коммунистлар бундай душманга мамлакат ичидаги ва халқаро майдондаги кучлар нисбатини илмий анализ қилишга таянувчи стратегияни қарама-қарши қўядилар. Коммунистлар унга шундай тактиканн, курашининг шундай форма ва методларини қарама-қарши қўядиларки, курашнинг ана шу форма ва методлари конкрет шароитларни мумкин қадар тўла ҳисобга олади. Ўз-ўзидан маълумки, келиб чиқадиган проблемаларни тўғри ҳал қилиш йўлини топишга осонлик билан эришиб бўлмайди. Дунё ўзгаради, империализмга қарши курашчиларнинг сафлари кенгайиб боради. Буларнинг ҳаммаси марксча-ленинча назарияни доимо ўргапиш ва чуқур умумлаштиришни, ижодий ривожлантиришни, унинг революцион ҳаракат сафларидаги таъсирини кучайтиришни талаб этади.

Ҳозирги шароитда империализм сиёсати ва идеологиясига қарши курашни бутун чоралар билан кенгайтириш алоҳида аҳамият касб этмоқда. Империализм озодлик ҳаракати йўлига ғов солишга ҳаракат қилиб, активлашишга уринмоқда, тобора янги-янги авантюралар ва провокацияларга қилмоқда. Империализмга муваффақиятли қаршилик кўрсатиш учун унинг ҳужумларини қайтарибгина қолмай шу билан бирга уни янгидан-янги мағлубиятларга учратиб туриш керак. Коммунистлар, барча революционерлар курашнинг ҳамма асосий йўналишларида жуда зўр ғайрат кўрсатиб кучларни сафарбар қилишлари керак.

Коммунистик партиялар буржуазиянинг идеологик позицияларига ҳужумни кучайтирмоқдалар, антикоммунизм сиёсати ва идеологиясини фош қилмоқдалар. Улар Социализм муваффақиятларини кенг тарғиб қилиб, империалистик пропаганда томонидан тарқатилаётган туҳмат ва бўҳтонларни, антикоммунистик уйдирма ва афсоналарни улоқтириб ташламоқдалар. Компартиялар капитализмни оқлаш учун маккорлик билан ўйлаб чиқарилаётган ва ишга солинаётган турли-туман янги «назариялар»нинг асоссиз эканлигини очиб ташламоқдалар. Партиялар идеология шунда омма учун антиимпериалистик фронтни мустаҳкамлаш учун муваффақиятли кураш олиб боришни зарур шарт деб билмоқдалар. Бизнинг партиямиз антикоммунизмга зарба бериш империализмнинг бутун сиёсатини ва идеологиясини фош қилиш соҳасидаги куч-ғайратини бундан бўён ҳам кучайтираверади.

Барча мамлакатларнинг коммунистлари синфий курашнинг бутун тажрибасига таянпб олдимизда турган қийин, хилма-хил проблемаларни ҳал қилишнинг энг муҳим шарти — жаҳондаги барча қардош партияларнинг жанговар ҳамкорлиги, жипслиги ва актив ўзаро таъсирини мустаҳкамлашдан иборат деган хулосани чиқарадилар. Жаҳон коммунизмини ягона халқаро ҳаракат сифатида майдонга чиққан тақдирдагина ўзининг буюк максадларига эриша олади. Хозир бизнинг ҳаммамиз учун ҳам жиҳат бўлиш халқаро миқёсдаги ҳаракатларимизни доимо ўйғунлаштириб туриш муҳимдир.

Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларида социализм ва коммунизм қурилиши империализмнинг агрессив ҳаракатларига зарба бериш, умумий тинчликни ва халқлар хавфсизлигини ҳимоя қилиш: омманн демократия, миллий-озодлик ва социализм байроқлари остида жипслаштириш, капитализмга қарши революцион кураш олиб бориш учун стратегия ва тактиканн янада такомиллаштириш — асосий проблемалар бўлиб, буларни ҳал қилиш учун жаҳон коммунистик ҳаракати ўз сафларини жипслаштирмоқда. Ишчилар синфининг революцион курашилк бошланган вақтда янгиланган «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган шиор хозир ҳам барча антиимпериалистик кучларни бирлашишга чақирмоқда.

Биз ишонамизки, ҳар бир қардош партиянинг ҳаётий манфаатлари ҳаракатимизни янада жипслаштиришни зарур қилиб қўяди. Ўз-ўзидан равшанки, ҳар бир партиянинг ўз вазифалари бўлиб, у конкрет вазиятга курашнинг мос бўлиб тушадиган форма ва методларини қўлланади. Бинобарин ҳамма партиялар бу ишни тўла мустақиллик асосида қиладилар. Лекин у ёки бу партия курашининг кучи, самараси унинг ўз мамлакатидаги муваффақиятларгагина боғлиқ бўлмай, шу билан бирга бошқа қардош партияларнинг муваффақиятларига ҳам, коммунистик ҳаракат барча отрядлари ҳамкорлигининг кўлами ва чуқурлигига ҳам боғлиқдир. Тажриба шуни кўрсатадики, интернационализм принципларидан четга чиқиш, ҳаракатимиздаги айрим отрядларнинг манфаатларини революцион курашнинг умумий вазифаларига қарама-қарши қўйишга уринишлар, миллий мақсудлик кўринишлари синфий душман олдида коммунистларнинг позицияларини муқаррар суратда заифлаштиради.

Биз зўр мамнуният билан шуни қайд қиламизки, КПССнинг позицияси сафларимизни марксизм-ленинизм принциплари асосида жипслаштиришга қатъий талаб қилиб чиқаётган қардош партиялар аксарий кўпчилигининг позицияларига тўла-тўкис мос бўлиб тушмоқда. Маълумки, қардош партиялар вакилларининг 1957 ва 1960 йиллардаги кенгашлари коммунистик ҳаракатнинг умумий ғоявий-сиёсий позицияларини ишлаб чиқишда катта роль ўйнади. Европа коммунистик партияларининг Карловы Вари конференцияси, қардош партиялар вакилларининг бошқа региональ ва икки томонлама учрашувлари, қахрамон Вьетнам билан ва агрессия қурбони бўлган араб мамлакатлари халқлари билан бирдамлик ҳаракати каби сўнгги вақтдаги диққатга сазовор фактлар бирликни мустаҳкамлашга интилиш кучайиб бораётганлигидан далолат беради.

Кўпчилик қардош партиялар янги халқаро кенгашни чақиришга тарафдор эканликлари ҳозирги вақтда мутлақо равшан бўлиб қолди. Бизнинг партиямиз бу ғоянн тўла-тўкис қўллаб-қувватлайди ва коммунистларнинг жаҳон миқёсидаги янги учрашуви муваффақият қозониши учун ҳамма чораларни кўришга тайёр.

Ўртоқлар! Бугун бутун коммунистик ҳаракат биз билан бирга Улуғ Октябрь юбилейини байрам қилмоқда. Марксчи-ленинчилар бу юбилейни нишонлар эканлар, босиб ўтилган йўлга янун ясамоқдалар, умумий коммунистик идеалларимизнинг тантанаси учун кураш олиб бориш истиқболларини белгиламоқдалар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ҳамма вақт ўз фаолиятини, ўз тажрибасини бутун жаҳон коммунистик ҳаракати фаолияти ва тажрибасининг ажралмас қисми деб ҳисоблаб келди ва ҳисоблайди. КПСС қардош партиялар билан бузилмас дўстликда, жанговар иттифоқда бўлиб, кураш ва меҳнатда доимо куч ва илҳом олиб келди.

Ўртоқлар! Партиямиз номидан барча қардош партияларга, барча коммунистларга уларнинг дўстлиги, совет халқининг коммунизм қуриш учун курашида самимий кувватлаганликлари учун чин юракдан ташаккур билдиришга ижозат этгайсиз!

Барча марксчи-ленинчи партияларга чин қалбдан салом топширишга ва янгидан-янги катта муваффақиятлар тилашга рухсат этгайсиз. Даврнмизнинг етакчи сиёсий кучи бўлган жаҳон коммунистик ҳаракатига шон-шарафлар!

5. СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ ЛЕНИНЧА ТАШҚИ СИЁСАТИ

Ўртоқлар!

Бизнинг буюк бунёдкорлик ишимизда, социализм ва коммунизм қуриш учун қулай шароитни таъминлашда ташқи сиёсатимиз катта роль ўйнайди.

Улуғ Октябрнинг ғалабаси халқаро муносабатларда чинакам революцион ўзгаришларга асос солди. Жаҳон майдонида биринчи марта шундай давлат пайдо бўлдики, бу давлат халқларни эзиш ва қул қилиш империалистик сиёсатига, мустамлакаларни эксплуатация қилиш, зўрлик ишлатиш ва тал-ш-торож урушлари олиб бориш сиёсатига халқлар озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилиш, тинчликни ҳимоя қилиш империалистик агрессорларга зарба бериш сиёсатини қарама-қарши қўйди. Бир-бирига зид бўлган бу икки йўлнинг кураши мана ярим асрдан буён давом этмоқда.

Совет давлати ленинча ташқи сиёсатининг характери, унинг энг муҳим ўзига хос белгилари социалистик инстимоий тузумнинг моҳиятидан келиб чиқади.

Бу сиёсатнинг энг муҳим белгилари нималардан иборат?

Бизнинг ташқи сиёсатимиз социалистик революциядан ўсиб-унйб чиқди. У мамлакатимизда жамиятни революцион ўзгартишнинг қуролларидан бири бўлди ва шундайлигича қолмоқда. Революция ютуқларини ҳимоя қилайлик—В. И. Ленин Октябрь ғалаба қилиши биланоқ дарҳол совет ташқи сиёсати олдига ана шундай вазифа қўйди. У 1918 йил январида раҳбар партия ходимлари олдида нутқ сўзлаб, ташқи сиёсат масалаларини «бошланиб кетган социалистик революцияни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун энг яхши шароит яратиш нуқтаи назаридан» (Тўла Асарлар тўплами, 35 том, 247-бет, 5-нашри) ҳал қилишга даъват этди. Совет давлатининг ташқи сиёсати ҳамма вақт ана шу Ленин кўрсатмалари негизига қурилади. Октябрь ютуқларини ҳимоя қилиш, социализм Ватанига қарши империалистлар қилаётган кирдикорларни барбод этиш, коммунистик жамият қуриш учун зарур ташқи шароитни таъминлаш—ана шу сиёсатнинг асосий вазифасидир. Ленин Совет мамлакатининг жаҳон революцион ҳаракати олдидаги олий интернационал бурчини худди ана шундай деб билар эди.

Бизнинг ташқи сиёсатимиз интернационал сиёсатдир, чунки совет халқининг манфаатлари жаҳоннинг барча мамлакатларидаги меҳнаткашлар оммасининг манфаатларига мос келади. Бу сиёсат бутун дунёдаги революцион, прогрессив кучлар билан бирдамлик руҳи билан суғорилган ва халқаро майдондаги синфий курашнинг актив омилидир.

Давлатимизнинг ярим асрлик тарихий саҳифаларига революцион интернационализмнинг жуда кўп ажойиб намуналари ёзилган. Биз бу саҳифаларда ёш Совет Россиясининг қўзғолон кўтарган Германия ва Венгрия пролетариати билан бирдамлиги яққол намоён бўлганлигини, хитой халқининг империализм ва реакция кучларига қарши курашининг узоқ йиллар қўллаб-қувватланганлигига оид кўп фактларни кўрамиз. Ревэлюцион Испания билан жанговар қардошликнинг унутилмас ноили эпопеясини кўрамиз. Мамлакатимиз испан халқига дипломатик жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ва иқтисодий ёрдамдан тортиб то минглаб совет кўнгиллиларининг шахсий ҳиссасигача, охирги куига қадар испанлар билан биргаликда Барселона баррикадаларини ва Мадрид осмонини ҳимоя қилган минглаб совет кўнгиллиларининг шахсий ҳиссасига қадар қўлидан келган барча ёрдамни берди. Халқимизнинг Улуғ Ватан урушида миллионлаб совет кишиларининг қурбон бўлиши эвазига қўлга киритилган ғалаба кўп мамлакатларни фашистларга қул бўлишдан сақлаб қолган вақтда халқимизнинг халоскорлик соҳасидаги жасорати асрлар ошa сўнмайди. Урушдан кейинги даврда СССРнинг одил демократик тинчлик учун ва энг аввало янги, халқ-демократик давлатларнинг мустақиллигини ҳимоя қилиш учун олиб борган қатъий курашининг аҳамиятига ҳар қанча юқори баҳо берса ҳам арзийди.

Революцион интернационализм руҳи Октябрь Ватанининг жаҳон майдонидаги бутун фаолиятига сингиб кетган, шунинг учун ҳам биз, совет кишилари ана шу олижаноб принципга ҳамиша содиқ бўлиб қоламиз.

Совет Иттифоқи ташқи сиёсатининг энг муҳим белгиларидан бири—унинг чуқур ва чинакам демократизмидир.

Совет ҳокимияти ташқи сиёсатда эксплуататор синфларга хос традицияларга, яширин дипломатия методларига, халқлардан яширин тарзда тил бириктириш сиёсатига қатъиян барҳам бериб, чор Россияси тузган барча махфий шартномаларни бекор қилди. Инсоният тақдирига дахлдор бўлган энг муҳим масалаларда бизнинг мамлакатимиз бошқа давлатларнинг фақат ўкуматларигагина эмас, балки бевосита халқларнинг ўзига мурожаат қиладиган бўлиб қолди.

Бизнинг дунёдаги барча мамлакатлар, барча давлатлар билан ўрнатаётган муносабатларимизнинг ўзгармас демократик асоси—каттаю-кичик барча миллатларнинг амалда тенг ҳуқуқлилигини эътироф этиш, барча ирқ ва миллатларнинг тенг ҳуқуқлилигини эътироф этишдир.

«..буржуазия цивилизациясининг вақшиёна сиёсати билан алоқани бутунлай узганлигини». — Совет давлати Ленининг ташаббуси билан тантанали равишда эълон қилди. — «чунки бу сиёсат бир нечагина имтиёзли миллатлардаги эксплуататорларнинг ҳузур-ҳаловати Осиёдаги, умуман мустамлакалардаги ва кичик мамлакатларлага юз миллионлаб меҳнаткаш аҳолини қул қилишга асосланиб қурилгандир». (В. И. Ленин, Асарлар, 26-том, 440-бет).

Совет республикаси барча халқларнинг, шу жумладан собиқ Россия империяси составига кирган халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш ҳуқуқларини сира иккиланмасдан эътироф этди. Совет республикаси Эрон Афғонистон, Туркия, Хитой каби мамлакатлар билан пайтгача мисли кўрилмаган ташаббус билан—чинакам тенг ҳуқуқли шартномалар тузиш ҳамда беғараз дўстлик ва ўзаро ёрдамга асосланган муносабатлар ўрнатиш тўғрисидаги таклиф билан мурожаат қилган биринчи давлат бўлди.

Совет Иттифоқи Ленин васиятларига амал қилиб ҳамма халқларнинг демократик ҳуқуқлари, озодлиги ва мустақиллигининг хормас қурашчиси, мустамлакачилик ва миллий зулмнинг ҳар қандай формаларини тугатиш учун, барча миллатларнинг чинакам тенг ҳуқуқлилиги учун курашаётган кишиларнинг содиқ иттифоқдоши бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Ниҳоят, Совет давлатининг ташқи сиёсатини характерловчи яна бир туб, принципиал белги шундан иборатки, у изчил тинчлик сиёсати, халқлар хавфсизлиги ва дўстлиги сиёсатидир. Социализмнинг халқ манфаатлари тўғрисида ғамхўрлик қилишдан бошқа мақсади йўқ. Бундай ғамхўрлик энг аввало урушга қарши. Ленин сўзлари билан айтганда, меҳнат аҳли учун энг катта бало бўлган урушга қарши курашишни тақозо этади.

Партия ўртага ташлаб, оммани революцияга кўтарган шиорлардан бири тинчлик шиори эди. Тинчлик учун кураш—бу, биз учун ҳозир ҳам чуқур синфий, революцион мазмунга эга бўлган вазифадир, чунки тинчлик учун курашиш—энг урушқоқ агрессив империалистик буржуазия доираларини яккалаб қўйиш, жамоатчилик фикрини уларга қарши қаратиш, уларнинг халққа қарши ниятларини барбод этиш демакдир.

Давлатимизнинг тарихи империалистларнинг агрессив сиёсатига қарши қатъий бетўхтов кураш, халқларни уруш фалокатидан халос қилиш учун кураш тарихидир. Революция ғалаба қилгандан кейинги дастлабки соатлардаёқ янги ишчи-деҳқонлар ҳокимияти тинчлик тўғрисидаги Ленин декретида барча мамлакатлар ҳукуматлари ва халқларига сулҳ, одил сулҳ аннекция ва контрибуцияларсиз сулҳ таклиф қилиб мурожаат қилди. 1919 йилда Советлар съезди Ленин қўли билан ёзилган резолюцияни қабул қилди. Бу резолюцияда тантанали суратда «Россия социалистик Федератив Совет Республикаси барча халқлар билан тотувликда яшашни ва ўзининг бутун кучини ички қурилишга қаратишни истайди». (Асарлар, 30-том, 246-бет). деб ёзилган эди.

1922 йилда Совет Россияси ҳам қатнашиш имконига эга бўлган Генуядаги биринчи халқаро конференцияда бизнинг мамлакатимиз тинч ҳамкорлик қилиш ва қуролсизланишнинг кенг программасини илгари сурди.

Дунё устида фашистлар агрессияси хавф солиб турган йилларда Совет Иттифоқи коллектив хавфсизлик системасини барпо этиш учун қатъият билан курашди. Бундай система агрессорларнинг танобини тортиб қўйиши ва иккинчи жаҳон урушининг олдини олиши мумкин эди. Ядро қуроли ва ракеталарнинг пайдо бўлиши янги жаҳон урушининг олдини олиш вазифасини айниқса актуал вазифа қилиб қўйган бир пайтда, СССР қатъий халқаро контроль остидаги ялпи ва батамом қуролсизланиш конкрет плани билан майдонга чиқди.

Советлар мамлакати баланд кўтарган тинчлик ва халқлар ўртасидаги дўстлик байроғи барча қитъалардаги кўп миллионли омманинг ҳурмати ва мададини социализм томон қаратмоқда. Бутун дунёдаги кишилар Совет Иттифоқи бизнинг буюк революциямиз эълон қилган халқаро муносабатлардаги янги асосларни изчиллик билан амалга ошириб келаётганлигини кўриб турибдилар.

Ўртоқлар, бизнинг ташқи сиёсий йўлимизнинг асосий белгилари ана шулардан иборат. Бу йўл Ленин раҳбарлигида ташкил топди ва уни партия ўзининг кейинги қарорларида ривожлантирди. Бу ленинча йўл Совет Иттифоқи ташқи сиёсатининг доимий, принципиал негизидир.

Партия СССР ташқи сиёсатининг изчил ва дадил бўлишига, унинг совет халқи манфаатларини ҳимоя қилишда қатъий бўлишига, агрессорларга нисбатан муросасиз ва айни вақтда пухта ва реалистик бўлишига катта эътибор беради. Мамлакатни ривожлантиришга оид жуда йирик проблемалар билан бир қаторда ташқи сиёсат масалалари ҳам доимо партиямиз Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ва Совет ҳукуматининг диққат марказида туриби, Марказий Комитетнинг Пленумларида, партия съездларида ва СССР Олий Советининг сессияларида мунтазам суратда муҳокама қилинмоқда.

КПСС XXIII съезди ташқи сиёсатимизнинг яқин йилларга мўлжалланган асосий йўналишлари ва вазифаларини белгилаб берди. Биз халқаро майдондаги амалий фаолиятимизда съезд кўрсатмаларига огишмай амал қиламиз.

Партия ва ҳукуматимиз жаҳон социализм системаси инсоният тақдирида жуда катта тарихий роль ўйнашини ҳисобга олиб, социалистик давлатлар бирлигининг қудратини ва жипслигини мустаҳкамлаш учун барча ишларни қилишни ўз бурчи деб билади.

Биз қардош социалистик мамлакатлар билан сиёсий ҳамкорликни янада чуқурлаштириш, қардош мамлакатлар коммунистик партиялари ва ҳукуматларининг раҳбарлари билан янада яқиндан ва мунтазам алоқа боғлаш, сиёсатимизни координациялаш, халқларимиз ўртасидаги алоқалар ва алмашувларнинг турли формаларини ривожлантириш йўлини дадил ўтказиб келмоқдамиз.

Совет Иттифоқи кейинги йилларда Германия Демократик Республикаси, Чехословакия, Польша, Монголия, Болгария, Венгрия билан дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида янги шартномаларни имзолади. Биз бу қардошларча дўстлик ҳужжатларини жуда қадрлаймиз: уларнинг бой мазмуни бизнинг муносабатларимизда эришилган янги, янада юксак босқични акс эттиради.

Партиямиз Марказий Комитети ва Совет ҳукумати қардош партиялар ва мамлакатлар раҳбарлари билан биргаликда социалистик давлатларнинг икки томонлама ва кўп томонлама самарали иқтисодий ҳамкорлигини янада ривожлантириш устида ҳормай иш олиб бормоқда, бунда узоқ муддатга мўлжалланган меҳнат тақсимотининг ва фан-техника тараққиёти ютуқларининг жуда катта аҳамиятини ҳисобга олмоқда.

Ҳозирги шароитда социалистик давлатларнинг мудофаани мустаҳкамлаш соҳасидаги ҳамкорлиги ғоят муҳимдир. Биз бу вазифага муттасил катта эътибор берамиз. Бу энг аввало Варшава шартномасида қатнашувчи мамлакатлар билан муносабатларга тааллуқлидир. Варшава шартномаси социализм мамлакатлари сиёсий ва мудофаа ҳамкорлигининг қудратли қуролидир.

Бизнинг қардош социалистик мамлакатлар билан дўстлигимиз мустаҳкамланиб ва ривож топиб бормоқда. Бу дўстлик тобора чуқур ва кўп қиррали бўлиб бормоқда, мамлакатларимиз халқлари учун табиий эҳтиёжга айланмоқда. Ўртоқлар, сизларни ишонтириб айтишга ижозат бергайсизки, партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати жаҳон социализми ютуқларини мустаҳкамлашга, ривожлантиришга ва ҳимоя қилишга ёрдам бериш учун бундан буён ҳам қўлидан келган барча ишларни қилади.

(Давоми 6-бетда).

СОЦИАЛИЗМ УЛУҒ ҒАЛАБАЛАРИНИНГ ЭЛЛИК ЙИЛЛИГИ

(Боши 2, 3, 4, 5-бетларда).

Совет давлатининг халқлар демократик ҳуқуқи учун, мустамлака ва миллий зулмнинг барча хилларини узил-кесил тугатиш учун кураши ҳам ҳозирги вазиятда янгича формалар касб этмоқда. Совет Иттифоқининг ташаббуси билан бошқа социалистик давлатлар актив қўллаб-қувватлаган ҳолда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти дунёдаги аксар кўпчилик мамлакатлар овози билан машҳур «Мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисида декларация»ни, сўнгра эса, «Давлатларнинг ички ишларига аралашишга йўл қўймаслик тўғрисида, уларнинг мустақиллиги ва суверенитетини қўриқлаш тўғрисида»ги декларацияни қабул қилди.

Ҳали ҳам мустамлакачиларга қарши қуролли кураш олиб боришга мажбур бўлаётган халқлар билан жанговар иттифоқ тузиш ҳозирги кунда ҳам халқаро ишлардаги йўлимизнинг муҳим элементидир. Шу билан бирга империализмнинг мустамлака системаси амалда емирилган ҳозирги вақтда янги вазифа: мустамлака бўйинтуруғини улоқтириб ташлаган ва ўз мустақиллигини мустаҳкамлаш учун, социал тараққиёт учун курашаётган давлатлар билан ҳамкорликни кучайтириш вазифаси алоҳида аҳамият касб этди.

Ҳозирги вақтда биз ёш миллий давлатлар билан ўзаро ишонч ва ҳурматга асосланган яхши муносабатлар ўрнатганмиз. Бу дўстона муносабатларнинг даражаси ва конкрет формалари ана шу давлатлардан у ёки бунисининг сиёсатидаги умумий йўналишига боғлиқ. Биз ўз тараққиётида социализм йўлидан бораётган мамлакатлар билан жуда яқиндан иқтисодий ва сиёсий алоқалар, энг мустаҳкам муносабатлар ўрнатдик.

Мустамлака зулмидан қутулиб олган мамлакатлар Совет Иттифоқини самимий ва беғараз дўст деб биладилар. Улар СССРнинг сиёсати ва ҳатто социалистик давлатимиз мавжудлигининг ўзи уларнинг мустақиллигини империалистлар тажовузидан сақлашга ёрдам берувчи муҳим омил эканлигини яхши биладилар.

Маълумки, Совет Иттифоқи озодликка чиқиб олган ёш мамлакатларга уларнинг мустақил миллий экономикасини ривожлантиришда кенг кўламда дўстона ёрдам бермоқда. Ҳозирги кунда Осиё ва Африкадаги кўпгина мамлакатларнинг тропик ўрмонларида ва жазирама саҳроларида Совет Иттифоқининг ёрдами ва мадади билан қурилган фабрика ва заводларнинг корпуслари, электр станцияларнинг тўғонлари, касалхоналар ва институтларнинг бинолари қад кўтариб турибди. Ана шу объектларнинг ҳар бири мустамлакачилик бўйинтуруғини улоқтириб ташлаган мамлакатлар билан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик монументидир.

Миллий озодлик ҳаракати билан иттифоқ бўлиш, бутун дунёдаги антиимпериалистик курашчилар билан иттифоқ бўлиш — бизнинг халқаро майдондаги кучимизнинг муҳим манбаларидан биридир. Биз бир-биримизни қувватлаб, баббаравар қадам ташлаб борсак, кўпгина халқаро проблемаларни, шу жумладан тинчликни мустаҳкамлаш вазифаларини ҳам ҳал қилишга эришишимиз осонроқ бўлади.

Ўртоқлар! Бизнинг партиямиз ва Совет ҳукуматимиз янги жаҳон уруши хавфининг олдини олиш учун олиб бораётган ўз курашида ташқи халқаро вазиятнинг хусусиятларини ҳисобга олади.

Вьетнамдаги уруш, Лаосдаги Америка интервенцияси, Яқин Шарқдаги воқеалар, Осиё, Африка, Европа, Латин Америкасининг баъзи бир мамлакатларида, империалистлар уюштираётган реакцион тўнтаришлар, Европа чегараларини қайта тузиш ва ядро қуролига йўл очиб бериш тўғрисида Ғарбий Германия реваншистлари зўр бериб илгари сураётган талаблар, уларнинг «бутун Германия» номидан гапирамиз деб сурбетлик билан илгари сураётган бемаъни даъволари — ана шуларнинг ҳаммаси империализм ўз агрессив табиатини ўзгартмаганлигини кўрсатиб турибди. Империализм ҳозир ҳам энг ёвуз реакциянинг қонли зўрликлар ва агрессиянинг тимсоли бўлиб қолмоқда, тинчлик ва барча халқларнинг хавфсизлиги учун жиддий суратда таҳлика солмоқда, шунинг учун ҳам биз буни унута олмаймиз, унутишга ҳаққимиз ҳам йўқ.

Империалистик иғво ва фитналарга нисбатан ҳушёр бўлиб туриш шунинг учун ҳам айниқса зарурки, ҳозирги шароитда ракета-ядро қуроли ишлатиладиган жаҳон уруши юз миллионлаб кишиларнинг ҳалок бўлишига, бутун-бутун мамлакатларнинг йўқолиб кетишига, ер усти ва атмосферасининг заҳарланишига олиб келиши мумкин. Коммунистлар бундан энг жиддий сиёсий хулосалар чиқармай иложлари йўқ. Янги жаҳон уруши хавфининг олдини олиш учун кураш ҳозирги кунда социализм ва коммунизм қуриш бутун жаҳон революцион процессини ривожлантириш вазифаларини муваффақиятли ҳал қилишнинг муҳим шартларидан биридир.

Инсониятни жаҳон ракета-ядро уруши ҳалокатидан халос қилишни истовчи киши империалистларнинг агрессив кирдикорлари ва уринишларига қарши икки баравар, уч баравар кўп ғайрат билан курашиши лозим. Уларнинг хатти-ҳаракатларига антиимпериалистик кучларнинг жипслашган фронтини қарама-қарши қўйиш зарур.

Агрессорларнинг хуружлари эрксевар кучларнинг қаттиқ зарбасига дуч келган жойларда империалистлар ўз мақсадларига эриша олмайдилар. Бу Вьетнамдаги воқеалар мисолида кўриниб турибди.

Америка империалистлари Жанубий Вьетнамдаги аҳолининг миллий озодлик курашини бостириш, мамлакатнинг демократик асосда бирлашувини барбод қилиш, Вьетнам Демократик Республикасида социализм қурилишига тўғаноқ солиш ҳамда бошқа мамлакатлардаги миллий озодлик ва тараққиёт учун кураш олиб бораётган кишиларни қўрқитиш мақсадида ўз қўшинларини Жанубий Вьетнам ватанпарварларига қарши ташладилар, сўнгра эса, тўғридан-тўғри ВДРга ҳужум қилдилар.

Америка ҳарбийларининг Вьетнамдаги жиноятлари фашист газандаларининг ваҳшийликларини эсга солади. Ўн мингларча тинч аҳолини қириб ташлаш, шаҳар ва қишлоқларни бирин-кетин вайрон қилиб бориб, мактаблар ва касалхоналарни вайроналарга айлантириш, экинларни пайҳон қилиш — Америка интервентларининг Вьетнам еридаги шармандали йўли ана шундай. Лекин «эркин дунё» деб аталган нарсанинг ҳомийлари бўлиб кўринмоқчи бўлган зўравонлар ва қотиллар Вьетнам халқини тиз чўктира олмадилар ва ҳеч қачон тиз чўктира олмайдилар. Озодлик ва мустақиллик учун курашувчиларни қўрқита олмадилар ва ҳеч қачон қўрқита олмайдилар. Бутун дунё халқлари, шу жумладан миллион-миллион американиклар ҳам Вьетнамга қарши қонли агрессияни лаънатламоқдалар. Вьетнамдаги интервенция АҚШнинг халқаро обрў эътиборига тобора кўпроқ путур етказмоқда.

Шарқи-Жанубий Осиё чангалзорларига ташланган ярим миллион Америка солдатлари ҳам, кучли ҳарбий флот ҳам, оғир бомбардимончи самолётлар ҳам, Сайгон қўғирчоқларининг армияси ҳам, АҚШнинг итоаткор шериклари юборган полклар ҳам агрессорларга ёрдам бера олмайди.

Вьетнам халқи бутун дунёни ҳайратга солувчи қаҳрамонлик билан, жуда катта қийинчиликларни мардонавор бартараф эта бориб, босқинчи галаларга бирин-кетин зарба бермоқда. Вьетнам халқи бу ишда бутун дунёдаги прогрессив, тинчликсевар кучларнинг мададига ва биринчи навбатда Совет Иттифоқи ҳамда бошқа социалистик давлатларнинг кенг кўламдаги доимий ёрдамига таянмоқда. Қурол-яроғ ва ўқ-дори, озиқ-овқат ва кийим-кечак, транспорт ва асбоб-ускуналар — социалистик мамлакатлар бирдамлигининг ана шу ҳамма конкрет кўринишлари Вьетнам ватанпарварларига уларнинг қаҳрамонона курашида ёрдам бермоқда.

Агар Мао Цзэ-дун группаси барча социалистик мамлакатлар, шу жумладан Хитой томонидан Вьетнамга берилаётган ёрдамни координациялашга тўсқинлик қилувчи позиция тутмаганида эди, Вьетнам халқининг жанговар ютуқлари бундан ҳам каттароқ бўлиши мумкин эди. Пекин раҳбарларининг бундай йўли бизни афсуслантирмоқда. Совет Иттифоқи ҳаққоний иш учун курашаётган қардош Вьетнам халқига бутун чоралар билан ёрдам ва мадад беришга қатъий аҳд қилган. Америка империалистлари ўзларининг шармандали, жиноятқорона фитналарини тўхтатмагунларича ва Вьетнамдан жўнаб қолмагунларича бундай ёрдам берилаверади!

Вьетнам халқи ҳаққоний иш учун курашмоқда ва шунинг учун ҳам у ғалаба қилади. Бунга ҳеч қандай шубҳа бўлиши мумкин эмас.

Исроилдаги ўзларига тобе қўғирчоқ ҳокимиятнинг кўшни араб давлатларига агрессиясини рағбатлантириш позициясида турган АҚШ, Англия ва ГФРнинг ҳатти-ҳаракатлари халқлар олдида империалистлар сиёсатининг маккорона моҳиятини яна бир бор очиб ташлади ҳамда дунёдаги барча прогрессив кучларнинг ғазабига дучор бўлди, кўп миллионли араблар оммасининг ҳаққоний суратда нафратланишига сабаб бўлди. Айни бир вақтда араб халқлари Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатлар уларга содиқ дўст, ўз мустақилликларининг ишончли таянчи эканлигига яна бир бор ишонч ҳосил қилдилар.

Совет Иттифоқи агрессив империалистик кучларнинг танобини тортиб қўйиш ишига, тинчликни мустаҳкамлашга катта ҳисса қўша бориб, ўз бурчини виждонан адо этмоқда. Шак-шубҳа йўқки, халқларнинг империалистлар кирдикорларига нисбатан сергак бўлиб туришлари, барча тинчликсевар давлатларнинг биргаликда куч-ғайрат сарфлашлари тинчлик ишини мустаҳкам таъминлаши мумкин.

Биз халқлар ишига империалистик аралашувга қарши курашаётган кишиларга, империалистик агрессия қурбонларига ёрдам бермоқдамиз ва ёрдам бераверамиз. Бу ёрдамнинг формалари вазиятга қараб жуда хилма-хил бўлиши — сиёсий, дипломатик, иқтисодий ёки ҳарбий ёрдам бўлиши мумкин, лекин унинг мазмуни ҳамиша бир хил бўлади: агрессорларга зарба бериш, халқларнинг мустақил ривожланиш ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, тинчлик ишини ва халқлар хавфсизлигини ҳимоя қилишдан, шу тарика социализм манфаатларини ҳимоя қилишдан иборат бўлади.

Ўртоқлар! Бизнинг партиямиз империализмнинг агрессив табиатини яхши билганлиги учун Совет Иттифоқининг тинчлик сиёсати унинг енгилмас мудофаа қуввати билан мустаҳкамланиши зарур деб ҳисоблайди. Буни совет халқининг манфаатлари, умумий тинчликни таъминлаш манфаатлари талаб этади.

Шу сабабли, шонли Қуролли Кучларимизни мустаҳкамлаш — Марказий Комитет, Совет ҳукумати, бутун халқ кўрсатаётган доимий ғамхўрликларнинг биридир.

Биз совет социалистик давлатининг қудрати дунёдаги тинчликнинг асосий таянчи бўлганлиги ва шундай бўлиб қолишини, империалистик уруш оловини ёқувчилар йўлидаги асосий тўсиқ эканлигини тушунамиз. Ленин, меҳнаткашларни озод қилиш учун кураш ғоялари билан илҳомланиб турадиган социалистик армияни тузиш Совет мамлакатини енгилмас мамлакатга айлантиради, деб кўрсатган эди. Бугун биз босиб ўтилган йўлга назар ташлар эканмиз, фахр билан айтишимиз мумкинки, Ленин ўртага қўйган вазифа ҳал қилинди! Бизнинг шонли армиямиз халқ ва революция олдидаги ўз бурчини шараф билан бажармоқда.

Ҳозир Совет Армияси—қудратли, забардаст, енгилмас кучдир. У дунёдаги энг яхши қурол билан қуролланган. Совет жангчилари — солдатлардан тортиб маршалларгача, матрослардан тортиб адмиралларгача — ҳарбий фанни ва ўз қўлларига топшириб қўйилган аъло даражадаги техникани жуда яхши биладиган чинакам ҳарбий иш усталаридир, партиямизга, коммунизм ишига чексиз содиқ кишилардир!

Биз ўтмиш сабоқларини назарда тутамиз ва бизни ҳеч ким ғафлатда қолдирмаслиги учун барча чораларни кўрамиз. Бордию Совет мамлакатининг хавфсизлигига тажовуз қилишга журъат этадиган, бизнинг иттифоқчиларимизга тажовуз қилишга журъат этадиган нодонлар топилиб қолгудек бўлса, — совет халқи тап тортмайди. Бундай тажовуз қайси томондан бўлмасин—шимолданми ёки жанубдан, ғарбданми ёки шарқдан бўлмасин, — агрессор бизнинг шонли Қуролли Кучларимизнинг енгилмас қудратига дуч келади. Бу қудрат тўсиқ нима эканлигини билмайди, масофа нима эканлигини билмайди. Ҳамма шуни билиб қўйсинки, Совет мамлакати ҳар қандай агрессор билан тўқнашувда ғалаба қилади, буюк халқимизга муносиб, Октябрь Ватанига муносиб ғалаба қилади!

Биз шонли байрамимиз кунида жонажон еримизнинг қўриқчиларига, совет осмони ва денгиз кенгликларини қўриқловчиларга, шунингдек жангчиларимиз қўлидаги даҳшатли қуролнинг истеъдодли ижодчилари ва бунёдкорларига қизғин салом йўллаймиз! Совет Иттифоқининг шавкатли Қуролли Кучларига — Улуғ Октябрь социалистик революцияси ютуқларининг, социализм ютуқларининг ишончли посбонларига шон-шарафлар бўлсин!

Бизнинг қудратимиз зўр, лекин биз ундан ҳеч қачон ғаразли, худбинлик мақсадларида фойдаланмаймиз. Коммунизм қураётган дунёдаги биринчи давлатнинг жуда улкан қудрати агрессия ва зулмга қарши, озодлик, демократия ва тинчлик учун кураш ҳаққоний иши манфаатларига хизмат қилади. Бу қудратнинг ўсиши, СССРнинг дунёдаги воқеалар жараёнига таъсирининг кучайиши ҳамма мамлакатлар халқ оммасининг туб манфаатларига жавоб беради.

Бизнинг ташқи сиёсатимиз ўзининг бутун мазмуни билан изчил революцион бўлган социалистик сиёсатдир. Лекин марксчи-ленинчилар ҳамиша шу нарсани яхши биладиларки, социализм бир мамлакатдан бошқасига ҳарбий куч ёрдамида киритилмайди балки у ҳар бир муайян жамият ички тараққиётининг натижасидир. Марксчи-ленинчилар ўз ишларининг ҳаққонийлигига, социалистик тузумнинг афзалликларига қаттиқ ишонадилар ва бу тузумнинг ғалаба қилиши учун давлатлар ўртасида уруш қилиш зарурати йўқлигига аминдирлар.

Ленин, ташқи сиёсатда империалистик авантюристларнинг ниятларини ҳам, буржуазиянинг соғлом ақлли вакиллари тутган позицияни ҳам ҳисобга олиш керак, деб таълим берар эди. Биз бу кўрсатмаларни ёдда тутиб келмоқдамиз. Шунинг учун ҳам Совет Иттифоқи мисли кўрилмаган қудратга эришган ҳозирги кунда ҳам у худди илгаригидек, икки хил ижтимоий система ўртасидаги муносабатларга доир масалаларни ҳарбий йўл билан ҳал қилишга уринишдан воз кечишни ёқлаб чиқмоқда. Биз буржуа мамлакатларининг ҳукуматларини тинчлик ва мустаҳкам хавфсизлик бўлишини талаб қилаётган халқларнинг овозига қулоқ солишга чақирамиз.

Совет Иттифоқи халқларнинг ана шу умид-орзулари рўёбга чиқиши учун барча чораларни кўришни ўз бурчи деб билади, худди шу сабабли у ялпи ва батамом қуролсизланиш учун муттасил зўр ғайрат билан курашмоқда ва кураша беради. Биз ана шу мақсадга эришиш йўлида ядро қуролини синашни тақиқлаш тўғрисидаги, унинг янада тарқалишига йўл қўймаслик тўғрисидаги ёки уни ишлатишни тақиқлаш тўғрисидаги битимлар каби жузъи қадамларни ҳам фойдали деб ҳисоблаймиз.

Биз Бирлашган Миллатлар Ташкилотига жиддий аҳамият берамиз ҳамда бошқа эрксевар ва тинчликсевар давлатлар билан биргаликда БМТни тинчликни ва халқлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш манфаатлари йўлида халқаро ҳамкорликнинг самарали органига айлантиришга эришиш йўлида курашамиз. СССР ўзининг иттифоқчилари билан биргаликда Европада мустаҳкам тинчлик учун, Европа халқларининг хавфсизлигини таҳлика остига қўяётган ҳар қандай уринишларга қарши курашни қатъият билан давом эттираберади. Турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш машҳур принциплари асосида ҳар икки томон учун фойдали бўлган ҳамкорлик қилишини ёқлаб чиқаверади.

Совет мамлакатининг тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик учун кураши «Москванинг агрессивлиги» тўғрисидаги, «коммунистик хавф» тўғрисидаги сохта афсонанинг —АҚШ империалистлари бошлиқ халқаро реакция дастак қилиб олиб, халқларни алдаб келган, ўзининг агрессив ҳарбий блоклари—НАТО, СЕАТО ва шу кабиларни уюштириб келган афсонанинг кулини кўкка совурди. У ана шу блокларни тузар экан, бизни қуршов ичига олмоқчи бўлди, жаҳон социализм системасининг мустаҳкамланишига ва мазлум халқлар миллий озодлик революциясининг ривожланишига тўсқинлик қилиш умидида бўлди.

Аммо иш Вашингтондагилар ва бошқа капиталистик дунё пойтахтларидагилар мўлжал қилганидан бутунлай бошқача бўлиб чиқди. Социализм ва унинг иттифоқчиларининг позициялари бетўхтов мустаҳкамланиб бормоқда. Империализмнинг агрессив кучлари тобора якканиб қолмоқда, улар тузган блоклар бўшашиб, очиқдан-очиқ зил кетмоқда. Буржуа мамлакатларининг халқлари ва ҳатто баъзи бир ҳукуматлари ўзлари тушиб қолган исканжадан қутулишга, империалистик блокларнинг ташкилотчилари ва корчалонларининг хавфли, иғвогарона сиёсатидан ўзларини четга олишга тобора очиқдан-очиқ интилмоқдалар. Ана шуларнинг ҳаммасида Совет давлатининг принципиал, изчил тинчликсевар ташқи сиёсатининг таъсири шубҳасиз ўзини кўрсатмоқда.

Ўртоқлар! Совет Социалистик давлати босиб ўтган 50 йиллик йўлга назар ташлар эканмиз, ишонч билан айтамизки, бизнинг ленинча ташқи сиёсатимиз ўз олдига қўйилган вазифаларни муваффақият билан ҳал қилиб келди ва ҳал қилмоқда.

Халқаро ишлардаги тўғри йўлимиз бизга Октябрдан кейинги дастлабки йилларда ёш ва ўша кезларда ҳали заиф бўлган Совет давлатини янчиб ташлашга уринган душманларнинг қора ниятларини пучга чиқаришга ёрдам берди. Бу йўл мамлакатимиз душман капиталистик дунё қуршовида бўлган шароитда совет халқининг социализм қуришини осонлаштирди. Бу йўл иккинчи жаҳон уруши даврида бизга қарши жаҳон империализмининг ягона фронтини барпо этиш йўлидаги уринишларни барбод қилишга имкон берди ва бу билан совет халқининг тарихий ғалаба қозонишига ёрдам кўрсатди. Агар энди совет кишилари мана йигирма йилдан кўпроқ вақтдан буён тинч шароитда яшаб, ўз кучларини коммунизм қурилишига сарфлаётган эканлар бунинг маъноси шуки, мамлакатимизнинг мудофааси ишончлидир ва Коммунистик партия билан Совет давлатининг ташқи сиёсати ўз ишини аввалгидек муваффақият билан адо этиб бормоқда.

Бизнинг ташқи сиёсатимизни бутун совет халқи, бизнинг қардош социалистик мамлакатлар, озодлик, тараққиёт ва тинчликнинг барча тарафдорлари маъқулламоқдалар ва қўллаб-қувватламоқдалар. Бу сиёсат 50 йил мобайнида қандай йўлдан борган бўлса, худди шундай йўлдан, яъни Ленин васият қилган, партия чизиб берган, бутун тарих жараёнида синалган йўлдан бундан буён ҳам бораверади. Совет мамлакати бутун ер юзидаги халқларнинг бахт-саодати учун курашмоқда, бу курашни дунёдаги барча илғор, софдил ва ақли расо кучлар билан иттифоқ бўлиб олиб бормоқда. Ана шунинг учун биз аминмизки, Октябрь Ватани халқаро майдонда курашаётган иш ғалаба қозонади!

6. КОММУНИСТИК ПАРТИЯ—СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ ЖАНГОВАР АВАНГАРДИ, ҒАЛАБАЛАРИМИЗНИНГ ИЛҲОМЧИСИ ВА ТАШКИЛОТЧИСИ

Ўртоқлар! Октябрь ғалабаси, мамлакатимизда социализмнинг тантанаси коммунистик партия идеяларининг тантанасидир, партия ленинча бош йўлининг буюк зафаридир. Бутун XX аср давомида мамлакатимиз тарихи Коммунистик партиянинг фаолияти билан чамбарчас боғлиқ бўлиб келди.

Ўтган 50 йил ичида партия ўз мазмуни ва кўлами жиҳатидан мисли кўрилмаган ишлар қилди. Социализм ва коммунизмнинг энг катта назарий проблемаларини ҳал қилиш билан бирга кундалик амалий, ташкилотчилик ишлари ҳам олиб борилди: шаҳар ва қишлоқда мамлакат экономикасига раҳбарлик қилиш билан бирга ташқи сиёсатнинг энг мураккаб проблемаларини ишлаб чиқиш ҳам давом эттирилди; халқни ғоявий жиҳатдан тарбиялаш, маданиятни ривожлантириш борасида ҳормай-толмай ишлаш билан бирга Совет давлатини мустаҳкамлаш, мамлакатнинг бузилмас мудофаасини таъминлаш ишлари ҳам олиб борилди; ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлаш тўғрисида доимий ғамхўрлик қилиш билан бирга улуғ Ватанимиздаги ҳамма халқларнинг қардошларча дўстлиги ҳам мустаҳкамланиб борди. Хуллас биронта муҳим проблема йўқки, уни ҳал қилишга партия ўзининг ақл-идрокини, ўзининг иродасини, ўзининг битмас-туганмас ғайратини сарфламаган бўлсин. Бундай проблема бўлган эмас ва йўқ.

Мана шу йилларнинг ҳаммасида КПСС коммунизм душманларининг тўхтовсиз ёғдириб турган ўти остида бораверди. Эски дунё кучлари партиямизнинг ўзига ҳам, мамлакатимизга ҳам қутуриб ҳужум қилаверди, партиямиз мамлакатимиз тақдири учун масъулиятни ўз зиммасига олган эди. Лекин Ленин партияси асло енгилмайдиган қалъа бўлиб тураверди, душманларнинг ҳужуми, сиёсий ва ғоявий ёвларнинг сон-саноқсиз чиқишлари шу қалъага урилиб тилка-пора бўлаверди.

Партия тарқоқ марксистик группалар ва тўгараклардан кўп миллионли аъзоси бўлган ташкилотга айланишигача жуда катта йўлни босиб ўтдики, бу ташкилот совет жамиятининг раҳбар ва етакчи кучи бўлиб қолди.

РСДРПнинг II съезди партиянинг биринчи Программасини — чор самодержавиесига ва капитализмга қарши кураш программасини қабул қилган 1903 йилда партия сафида атиги бир неча минг киши бор эди.

Большевикларни отдилар, каторгаларда чиритдилар, турмаларда уларга азоб бердилар. Лекин революциянинг бир жангчиси ҳалок бўлган жойда ўнлаб янги жангчилар унинг ўрнини олиб, сафга тураведилар. Улар чинакам қаҳрамонлар эди, букилмас иродали ва мард, юксак ғоявий ва сутдек пок, ниҳоят даражада бардам ва забардаст кишилар эди. Улар ўз ишларининг ҳаққонийлигига, революциянинг ғалабаси муқаррарлигига астойдил ишониб олға бораверишди. Партия иши, революция иши улар учун муқаддас иш бўлди ва улар бу ишга бутун вужудларини сарфладилар.

Партия 1917 йилнинг февралида подпольедан чиққан вақтда унинг сафларида 24 мингга яқин киши бор эди. 1917 йилнинг октябрига келиб большевиклар 350 минг кишига етди. 160 миллион аҳолиси бўлган бутун Россияда фақат шунча большевик бор эди. Бу кишилар нақадар зўр ғайратга эга бўлганликлари, улар тарғиб қилаётган ҳақиқат нақадар енгилмас кучга эга бўлганликлари шу нарсадан ҳам кўриниб турибдики, бу кишилар ўн миллионлаб ишчилар ва деҳқонларни ўзларига эргаштирдилар!

Партия темирдек мустаҳкам интизоми билан жипслашган, ишчи ва солдатлар оммасидан, илғор зиёлилардан, деҳқонларнинг катта қисмидан мадад олиб турган жанговар сиёсий ташкилот бўлиб Октябрга келди. Партия Ленининг пролетар революцияси тўғрисидаги назарияси билан — халқимизга социализм йўлини кўрсатиб берган назария билан қуролланган ҳолда Октябрга келди.

Октябрнинг ғалабаси, Совет давлати барпо қилинганлиги партиянинг биринчи Программаси бажарилганлигидан далолат берди. 1919 йилда РКП(б) нинг VIII съезди партиянинг иккинчи Программасини — социализм қуриш программасини қабул қилди.

Эски ижтимоий тартибни емириб ташлашдан янги ижтимоий тартибни тузишга ўтиш партия ва ишчилар синфидан сиёсий ташкилий, ҳатто психологик жиҳатдан чуқур қайта қуришни талаб қилди. Ишчилар синфининг тарихда биринчи ҳукмрон партияси бўлган бизнинг партиямиз шу дамгача ҳеч бир жамият дуч келмаган вазифаларни ҳал қилиш йўлини кўрсатиб берадиган сиёсий йўлни ишлаб чиқиши керак эди. Оммага раҳбарлик қилишнинг тинч қурилиш талабларига жавоб берадиган янги методлари ва формаларини ишлаб чиқиш керак эди. Ниҳоят, коммунистларнинг кайфиятида бурилиш бўлишига — қуролли қўзғолон ва граждан урушининг қаҳрамонлик завқларидан кундалик доимий меҳнатга ўтишни талаб қиладиган бурилиш бўлишига эришиш керак эди.

Шу вазифаларни ҳал қилиш билан бирга партия троцкийчиларга, ўнг оппортунистларга ва буржуазия ҳамда майда буржуазия табақаларининг тазйиқини ўз қарашларида акс эттираётган бошқа оппозициячи группаларга қарши муросасиз кураш олиб борди. Дастлаб мамлакатимизнинг ўзида социализм қуриш мумкинлигини инкор қилган, ишчилар синфининг кучига, ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқининг мустаҳкамлигига ишонмаган оппозициячилар партияни Ленин йўлидан тойдиришга уриндилар. Партия оппозицияни ғоявий ва сиёсий жиҳатдан тор-мор келтириб, марксизм-ленинизмнинг софлигини, ленинча бош йўлни қаттиқ туриб сақлаб қолди, ўз сафларининг бирлигини мустаҳкамлади.

Партия олиб борган жуда катта назарий, сиёсий ва ташкилий иш ўзининг тарихий самараларини берди. СССРда социализм қурилганлиги партиянинг II Программаси ҳам бажарилганлигини билдирди.

60-йилларнинг бошларига келиб Совет мамлакати янги маррага яқинлашди — коммунистик жамиятни кенг равишда қуришга киришди. Бу даврнинг асосий мазмуни ва проблемалари КПССнинг XXII съездида қабул қилинган III Программасида ўз ифодасини топди. Ривожланишнинг шу Программада кўрсатиб берилган асосий йўналиши, асосий вазифалари шундан кейинги ўн йилликлар мобайнида қиладиган ишларимиз учун энг муҳим кўрсаткичлардир.

КПССнинг XXIII съезди партиянинг кейинги йилларда тўплаган тажрибасини умумлаштирди ва жамиятимизнинг бундан буёнги ривожланишидаги конкрет йўлларни белгилаб берди. Мамлакатимизнинг ярим аср мобайнида босиб ўтган бутун йўли партиянинг сўзи билан иши бир эканлигини яққол кўрсатди. Партиянинг учинчи Программаси — коммунистик жамият негизларини қуриш Программаси ҳам албатта бажарилади. Совет Иттифоқи, социализм Ватани ер юзида коммунизмнинг Ватани ҳам бўлиб қолади.

Ўртоқлар! Партиянинг халқ билан чамбарчас, бузилмас алоқаси шундай ҳаётбахш манбаъдирки, партиямиз ўзининг енгилмас кучини мана шу манбаъдан олиб турибди.

Биргина авангарднинг ўзи, фақат битта партиянинг ўзи социализм қуролмаслигини Ленин неча марталаб уқтириб ўтган эди. Авангард, деган эди Ленин, «ўзи раҳбарлиқ қилаётган оммадан ажралиб қолмасдан, балки бутун оммани ҳақиқатан олға олиб боришни билганидагина авангардлик вазифасини бажара олади» (Асарлар, 33-том, 201-бет, «5-нашри»). Ўтган бутун эллик йил давомида партиямиз халқ билан алоқаларни мустаҳкамлашни ўзининг энг муҳим вазифаларидан бири, деб ҳисоблаб келди.

Улуғ Ленин партиянинг омма орасида олиб борадиган иши қай мазмунда бўлишини кўрсатиб бериб, оммани коммунизм қуришга иродали, тайёр ва коммунизм қура биладиган қилиб тарбиялаш асосий вазифадир, деган эди. Бу — оддий фикрдай бўлиб кўринади. Лекин уни конкрет ишларда мужассамлантирмоқ учун инсон фаолиятининг ҳамма соҳаларини, жамиятимизнинг ҳамма табақаларини ўз ичига оладиган ҳақиқатан жуда катта ишлар қилмоқ керак.

Оммани янги жамият қуришга иродали ва тайёр қилиб тарбияламоқ учун, аввало, халқни ғоявий қуроллантириш, социализм қуриш йўллари, формалари ва усулларини ишлаб чиқиш лозим. Янги жамият барпо қилиш йўлларини қидиришга бошчилик қилган ва тик бурилишлардан қўрқмай, жуда чуқур социал тадбирларни амалга оширган партиямизнинг донишмандлигига ва дадиллигига бугунги кунда таҳсин айтмасдан бўлмайди.

Совет ишчилар синфи, мамлакатимизнинг ҳамма меҳнаткашлари ўз ҳаётларини партия билан чамбарчас боғладилар. Меҳнаткаш халқнинг партияга чексиз ишончини шу нарса ҳам кўрсатиб турибдики, Совет мамлакати тарихининг энг мураккаб, энг масъулиятли босқичларида меҳнаткашларнинг партия сафига кириши айниқса кўпаяверди. Граждан урушининг оғир даврида, душман Тула ва Москвага яқинлашиб келаётган вақтида бир неча ўн минг киши партия сафига кирди. 1924 йилда, Ленин чақириғи вақтида 240 минг ишчи коммунист бўлиб қолди. Ватан уруши йилларида беш миллиондан кўпроқ киши партия сафига кирди.

Коммунистик жамиятнинг партия олдинга сурган идеялари совет кишиларининг қалбига ва онгига сингиб кетди, бутун совет халқининг жонажон иши бўлиб қолди, уни меҳнатда зўр шижоатлар кўрсатишга, янги зафарларга руҳлантирмоқда. Янги дунё туғилган буюк санани биз нишонлаб турган шу йилнинг ўзида ярим миллион киши Ленин партияси сафига кирди. Уларнинг ҳам ярмидан кўпроғи ишчилардир.

Партия халқ ишончини юксак қадрлайди. Партия бу ишончни коммунизм қуришдаги муваффақиятнинг мустаҳкам гарови деб билади.

Оммани социализм қура оладиган қилиб тарбияламоқ учун Марказий Комитетдан тортиб энг кичик партия ячейкачасигача ўн минглаб партия ташкилотларининг жуда катта ташкилотчилик ишларини олиб боришлари лозим бўлиб қолди. Ҳозирги кунда ҳам вазифа шундан иборатки, жамиятнинг ҳар бир аъзосига коммунистик қурилиш жараёнидаги ўз ўрнини, ўз ролини, ўзининг талант, қобилиятлари энг кўп натижа беришини таъминлайдиган ўрнини яхшироқ белгилаб олишига кўмаклашмоғимиз керак.

Халқнинг революцион ижодкорлиги шундай кенг ва уйғун бўлиб ишлайдиган системани вужудга келтирдики, бу система орқали партия ҳар кун омма билан алоқа қилиб турди, оммага раҳбарлик қилиб турибди. Советлар, касаба союзлар, комсомол, меҳнаткашларнинг кўнгилли жамиятлари мана шундай системадир. Ярим аср давомида бу система турмуш синовидан ўтди ва ўзининг шак-шубҳасиз афзалликларини кўрсатди.

Партиявий раҳбарликнинг моҳияти шундан иборатки, бу раҳбарлик бутун жамиятнинг мустаҳкам ғоявий-сиёсий бирлигини таъминлаши, ижтимоий организмнинг барча таркибий қисмлари муайян мақсад йўлида бир-бири билан уйғун бўлиб ривожланишини таъминлаши лозим. Биздаги мавжуд синфлар ва социал группаларнинг, барча миллатлар ва элатларнинг, барча авлодларнинг манфаатлари ва хусусиятларини ҳисобга оладиган, ўз сиёсатида шу манфаатларни ҳамиша назарда тутадиган Коммунистик партиядан бўлак бизда бошқа сиёсий ташкилот йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Бўлиб турган кундалик ишларнинг майда ва энг кичик сойлари бир-бири билан уйғун бўлиб, қўшилиб, ягона азим оқимга айланиши учун партия ҳамма чораларни кўрмоқда.

Мана шу бутун сиёсий ва ташкилий вазифаларни ҳал этиш партиявий иш формаларини ва методларини доимо такомиллаштириб боришни талаб қилади. Ҳозирги кунда бизда 13 миллион коммунист бор. Барча партия аъзоларининг фикри ва иродасини ягона сиёсатда мужассамлаштирмоқ учун тўғри сиёсий йўлни ҳамиша моҳирона ташкилотчилик иши билан қўшиб олиб бориш зарур. Шундай қилинганидагина партия мамлакатни ривожлантиришда ўзининг раҳбарлик ва етакчилик ролини муваффақиятли равишда амалга ошира олади.

Шуни эсда тутиб, бундан буён ҳам партиямизни ҳормай-толмай мустаҳкамлай берамиз, қуйидан тортиб то юқоригача барча партия ташкилотларининг фаолиятини яхшилай берамиз. Бундан буён ҳам биз партия ички демократиясини такомиллаштира берамиз, коллектив раҳбарлик принципларини мустаҳкамлай берамиз, партия аъзоларининг ташаббускорлигини ривожлантира берамиз, партия йўлини муҳокама қилишда, ишлаб чиқишда ва амалга оширишда барча коммунистларнинг актив иштирок қилишига эриша берамиз, партия сафларида интизомни мустаҳкамлай берамиз. Бу иш учун бизда мустаҳкам негиз бор, у ҳам бўлса — ленинча демократик централизм принципидир, партия турмушининг ленинча нормаларидир. Шу нормаларга риоя қилиш биз учун бузилмас қонундир.

Партиянинг кучи шундаки, тарихнинг ҳар бир босқичида у ўз фаолиятига ўз-ўзини танқид кўзи билан қарайди ва йўл қўйилган хатоларни шу асосда тузатиб боради. Бундан буён ҳам партия ҳамма коммунистларга талабчанликни ошира беради, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантира беради. Йўлимизда қандай қийинчиликлар ва қандай проблемалар бундан буён учрамасин, биз буларнинг ҳаммаси муваффақиятли бартараф қилинажагига аминмиз.

Партия коммунистик қурилиш кўлами кенгая борган сари халқ тақдири учун, мамлакат тақдири учун ўзининг роли, масъулияти ўса боришини яхши тушунади. Мамлакат ташқи ва ички сиёсатининг энг муҳим масалалари муҳокама қилинадиган партия съездларининг, партия Марказий Комитети Пленумларининг ўсиб бораётган роли ҳам мана шундан келиб чиқади. Партия марксизм-ленинизм назариясининг бебаҳо бойлигини халқимиз тўплаган тажриба билан қўшиб, ўз фаолиятини тўхтовсиз такомиллаштираверади.

(Давоми 7-бетда).

СОЦИАЛИЗМ УЛУҒ ҒАЛАБАЛАРИНИНГ ЭЛЛИК ЙИЛЛИГИ

(Боши 2, 3, 4, 5, 6-бетларда).

Коммунист деган ном зиммамизга кўп ишларни юклайди. Коммунистларда битта имтиёздан бошқа ҳеч қандай имтиёз йўқ. Бу имтиёз шуки, улар ўзларининг куч ва ғайратларини умумий ишга бошқалардан кўра кўпроқ сарфлашлари, шу ишнинг тантанаси учун бошқалардан кўра яхшироқ курашишлари ва меҳнат қилишлари керак. Коммунистларнинг битта ҳуқуқдан бошқа ҳеч қандай алоҳида, ҳуқуқлари йўқ. Бу ҳуқуқ шуки, улар ҳамиша олдинги сафда бўлишлари, ҳамиша энг қийин жойда бўлишлари керак.

Бугун Октябрь Ваганининг иккинчи эллик йиллиги бўсағасида биз коммунистлар бутун масъулиятни ўз зиммамизга олган ҳолда шуни айтамизки, бундан буён ҳам ўзимизнинг бутун билимимизни, кучимиз ва қобилиятимизни халқка, халқ манфаатлари ва бахт-саодати учун курашга сарфлай берамиз.

Партиямизнинг воқеалар билан тўлиқ ва бой катта тарихи бор. Модомики, биз жуда катта ва қийин йўлни муваффақият билан босиб ўтиб, ҳамма синовларга муносиб бардош берган эканмиз, бунинг сабаби аввало шуки, биз ҳамиша энг ишончли қуролдан — марксизм-ленинизм таълимотидан фойдаланиб келдик, шу таълимотга оғишмай амал қилдик, бу таълимотни ижодий ривожлантира бердик. Модомики, бизнинг партиямиз совет коммунистларининг жипслашган жуда катта бутун коллективи ҳозирги кунда олдимизда турган ҳар қандай вазифаларни муваффақиятли ado этаётган экан, модомики, катта ёки кичик ишнинг ҳар бир участкасида коммунистлар ўзларининг авангардлик ролларини шараф билан бажараётган экан, бунинг сабаби ҳам худди шундаки, бизнинг партиямиз марксизм-ленинизм руҳида тарбияланган, мана шу буюк таълимот ideялари билан суғорилгандир. Ленинизм бизнинг партиямиз учун чинакам ғалаба фани бўлиб қолди. Ленинизм бундан буён ҳам биз учун ҳамиша шундай ғалаба фани бўлиб қолади.

Марксизм-ленинизм таълимоти эскириб қолди, ўз аҳамиятини йўқотди, деган гап-сўзларни биз коммунистлар кўп марталаб эшитганмиз. Буржуазия идеологлари, реформистлар ва ревизионистлар майда буржуазия ғалчалари: бундан бир қанча ўн йил муқаддам яратилган назарияга ҳозирги кундаги амалий ишда қандай қилиб амал қилиш мумкин, деган гапни қайта-қайта такрорламоқдалар. Биз бундай танқидчиларга жавоб бериб айтамизки, бутун гап шу назариянинг қандайлигига боғлиқ.

Ҳа, жаҳонни янгилашни даъво қилиб чиққан назариялар, концепциялар, бутун-бутун фалсафий системалар турмушга тўқнаш келиш билан кунфаякун бўлиб шармандаларча йўқ бўлиб кетганлигини кўрсатувчи ўнлаб ва юзлаб мисолларни тарих билади. Марксизм-ленинизм фанини буржуазия манфаатларига мосланган ва айёрлик билан ғузланган сохтагарликлар билан ёки турмушдан ажралиб қолган пала-партиш сохта революцион назариялар билан алмаштиришга уринган ва уринаётган кимсаларнинг ҳаммасининг тақдири муқаррар худди шундай оқибат билан тугайди.

Догмаларга асосланган, жамиятнинг ривожланиши билан баравар қадам ташлаб бора олмайдиган назариялар эскириб қолаверади. Илмий коммунизм назариясининг тарихий тақдири бошқача бўлди ва бўлажак. Марксизм-ленинизмнинг кучи шундаки, у конкрет вазиятни ҳамиша конкрет таҳлил этишни талаб қилувчи революцион материалистик диалектикага асосланади. Практика билан, реал турмуш билан маҳкам, доимий алоқада бўлиш, воқеликка қатъий илмий ёндошиш марксизм-ленинизмнинг жон-тапидир. Марксизм-ленинизмнинг абадий навқиронлигининг сири ҳам мана шунда.

Маркс Энгельс, Ленин жамият ва синфий кураш тўғрисида, тарих ривожланишининг қонунлари тўғрисида, социалистик революция ва социализм қуриш йўллари тўғрисида бизга берган билимларнинг ҳаммасини биз ижтимоий фикрнинг буюк ғалабаси деб аваллаб сақлаб келмоқдамиз. Лекин бу билимларни архивариуслар кўҳна қоғозларни сақлаганлари каби сақлаётганимиз йўқ, балки биз бу билимларни ана шу буюк таълимот ворисларига муносиб равишда сақлаб келмоқдамиз — билимларнинг бебаҳо капиталини дадиллик билан сиёсий практикага тадбиқ қилмоқдамиз, бизга мерос бўлиб қолган назарий бойликни мутгасил ривожлантириб, кўпайтирмоқдамиз. Биз марксизм-ленинизм таълимотини ривожлантирмай туриб олға бора олмаймиз.

Марксизм-ленинизм совет халқининг ғоявий байроғи бўлиб қолди. Бу — революциямизнинг энг катта ғалабаси, коммунизм зафарининг ғалити. Партия ҳар бир совет кишиси марксизм-ленинизмни тўғри йўл кўрсатувчи компас қилиб олишига, ҳаракатга тўғри йўл кўрсатувчи қўлланма деб билишига интилмоқда.

Халққа фидокорона меҳнат қилишга ўзини бағишлаган революционерлар бўғинлари жонбозлик билан олиб борган курашнинг ва улар қилган жуда катта меҳнатнинг буюк якуни партиямизнинг кучи-нуфузи ва обрўйидир.

Подпольячи большевикларнинг, Октябрь қатнашчиларининг, граждан уруши қатнашчиларининг ленинчи гвардияси партиянинг шон-шуҳрати ва ифтиҳоридир. Улар Ленин билан бирга халқ бахти ва озодлиги учун душманларга қарши биринчи бўлиб жанг қилдилар, социализмнинг биринчи негизларини қурдилар. Уларнинг ҳаёти ўзи зўр шижоатдир, партия ишига, революция ишига хизмат қилишнинг буюк намунасидир. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ва гражданлар урушининг актив қатнашчиларидан 128 мингдан кўпроқ киши Октябрнинг 50 йиллиги арафасида Совет Иттифоқи орден ва медаллари билан мукофотланди. Биз ҳозирги кунда ҳам жанговар сафда турган партия ветеранларини чин кўнгилдан муборакбод қиламиз.

Совет давлатининг иқтисодий қудратини яратишда қатнашган, Ватан урушининг оғир йилларида қўлига қурол олиб, Октябрь ғалабаларини ҳимоя қилган коммунистлар авлоди партия сафида самарэли меҳнат қилмоқда. Коммунистларнинг ёш авлоди кекса ўртоқлар билан бир сафда бормоқда. Коммунизм ideяларига содиқ бўлган бу ёш бўғин оталар йўлидан дадил бормоқда. Ишимизнинг ғалабасига бўлган чуқур ишонч ишчилар синфининг, халқнинг манфаатларига чексиз содиқлик, курашда бардамлик — мана шу ажойиб ҳислатлар коммунистларнинг бир авлодидан иккинчи авлодига ўтаётир.

Коммунистлар учун, барча совет кишилари учун партиянинг обрў-эътиборини аваллаб сақлашдан, унинг халқ билан алоқасини мустаҳкамлашдан, унинг кучини кўпайтира боришдан кўра юксакроқ бурч йўқ.

Совет меҳнаткашларининг жанговар авангарди Ленин партиясига шон-шарафлар! Барча ғалабаларимизнинг асосий гарови — партия билан халқнинг бузилмас бирлиги бундан буён ҳам мустаҳкамлана берсин!

* * *

Ўртоқлар! Октябрнинг шонли байрамини кутиб олаётган барча совет кишилари қўлга киритилган ғалабалар билан ҳақли равишда фахрланмоқдалар. Мамлакатда Улуғ Октябрь революциясининг 50 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақа жуда кенг миқёсда авж олиб кетди. Янги заводлар ва фабрикалар муддатидан олдин ишга туширилаётганлиги тўғрисида, саноат ва қишлоқ хўжалиги, фан ва маданият меҳнатчиларининг ажойиб ютуқлари тўғрисида ҳамма ёқдан хабарлар келиб турибди.

Юбилей рапортларида айтилаётган нарсалар ҳаммасини қувонтирмаслиги мумкин эмас. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш шу йилнинг ўн ойи мобайнида 10,4 процент кўпайди. Барча саноат министрликлари ва барча иттифоқдош республикалар ўн ойлик планни оширибгина бажарганликларини бугун биз алоҳида мамнуният билан қайд қилмоқдамиз.

Юбилей йилида қишлоқ хўжалик меҳнатчилари эришган муваффақиятлар ҳам оз эмас. Улар улуғ байрамимизни муносиб кутиб олмоқдалар. Бу йилги об-ҳаво шароити мураккаб бўлганлигига қарамай, колхозчилар ва совхозларнинг ходимлари яхши ҳосил етиштирдилар ва дон сотиш планини ошириб бажардилар. Давлат уч ярим миллиард пудга яқин ғалла олди. Чорвачилик маҳсулотларини, картошка, кунгабоқар писгаси, қанд лавлаги, чой барги харид қилиш планлари ошириб бажарилди. Пахта, сабзавот, мева ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ҳарид қилиш муваффақиятли бормоқда.

Ўзларингизга маълумки, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақада ғолиб чиққан юзлаб корхоналар, ташкилотлар, совхозлар ва колхозларнинг коллективлари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг Эсдалик байроқлари билан мукофотландилар. Юбилей мусобақасининг шонли ғолибларини чин кўнгилдан қутлашга, ҳамма меҳнаткашларга фидокорона меҳнатлари учун, бу юбилей йилида хўжаликда, фанда, маданиятда эришган янги муваффақиятлари учун қизғин ташаккур айтишга ижозат бергайсиз.

Октябрнинг 50 йиллиги фақат совет халқи учунгина эмас, шу билан бирга қардош социалистик мамлакатларнинг халқлари учун, барча мамлакатларнинг коммунистлари учун, халқаро ишчилар ҳаракати учун, ҳамма меҳнаткашлар учун ҳам байрам бўлиб қолди. Ажнабий дўстларимизга Совет мамлакатининг улуғ байрамида қатнашганликлари учун партиямиз ва бутун халқимиз номидан қизғин ташаккур изҳор қиламиз. Азиз дўстлар ва қардошлар, сизнинг дўстлигингиз ва бирдамлигингиз, ғалабангиз коммунизм учун курашда совет кишиларига ҳамиша илҳом манбалари бўлиб келди ва бўлаверади. Инсоният тараққиёти учун курашнинг муштарак ишига қардош партиялар қўшаётган ҳиссани юксак даражада қадрламоқдамиз.

Бизнинг мана шу юбилей кунларимизда душманларимизни ҳам эсламасдан ўтиб бўлмайди. Ахир, улар ҳам Октябрнинг 50 йиллик байрамига, агар таъбир жоиз бўлса, ўзларига яраша ҳисса қўшишга уриндилар. Коммунизм душманлари ўзларига яраша терлаб-пишиб кўп уриндилар. Империалистик пропагандаининг жуда катта машинаси тинимсиз ишлаб турди. Эски Россиянинг сандиқдаги қуядоридан чиқариб олинган қолдиқлари ишга солинди. Соғқинлар ва муртадлар, империализмнинг пул олиб ишлаётган агентлари ва унинг турли мамлакатлардаги кўмакчилари шовқин-суронни бошлаб юбордилар. Бироқ биз шундай бир вақтда яшаб турибмизки, Советлар мамлакати қилган ишларининг улуғлигини ҳеч ким камсита олмайди, ишларимизнинг ва социализм ғалабаларининг чинакам моҳиятини бузиб кўрсатишни ҳеч ким уддалай олмайди. Ғаниларимизнинг бу йўлдаги ҳаракати, туҳмати ва ёлғонлари уларнинг ўзларини шарманда қилади. Октябрь Ватани, ғолиб социализм мамлакати эса барча мазлумларнинг умиди ва таянчи, тинчлик, халқлар озодлиги ва бахт-саодати учун курашаётган ҳамма кишиларнинг таянчи бўлиб келди, ҳозир ҳам шундай ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолаверади.

Ўртоқлар! Октябрь кўтарган социализм байроғи ҳозирги кунда жаҳон устида бутун инсоният келажагининг рамзи бўлиб ҳилпираб турибди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, бутун совет халқи шу нарсага ғаҳий амин-дирларки, совет давлати биринчи эллик йиллигининг муваффақиятлари, жаҳон социалистик ҳаракатининг ҳамма отрядлари шу вақт ичида эришган муваффақиятлар мамлакатимизнинг ҳам, бошқа мамлакатлар халқларининг ҳам янада ажойиб келажаги, дебочасидир. Коммунизм бутун инсониятнинг эртаги кунидир!

Бутун дунё меҳнаткашлари олдида Ленин партияси тантанали равишда шуни айтадики, Совет Иттифоқи коммунистлари, улуғ совет халқи ўзининг тарихий миссиясини албатта бажаради — жаҳонда биринчи коммунистик жамиятни муваффақиятли равишда қуради!

Яшасин инсоният тарихида янги давр очган Улуғ Октябрь социалистик революцияси!

Яшасин коммунизм қураётган қаҳрамон совет халқи!

Яшасин мамлакатимиз халқлари дўстлиги ва бахт-саодатининг пойдевори, тинчлик ва тараққиётнинг мустаҳкам таянчи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, улуғ Ленин партияси!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, улуғ Ленин партияси!

Яшасин империализмга қарши, тинчлик, демократия, социализм учун, миллий мустақиллик, халқлар хавфсизлиги ва озодлиги учун курашда социалистик мамлакатлар, коммунистик партиялар, халқаро ишчилар синфи, барча революцион ва прогрессив кучларнинг бирлиги мустаҳкамлана берсин!

Коммунизм ғалабаси сари, олға!

(Ўртоқ Л. И. Брежнев доклади аўр эътибор билан тингланди ва бир неча бор қарсаклар билан бўлиниб турди.

Доклад тугаганидан кейин ҳамма ўрнидан туради. Гулдурос давомли қарсаклар бошланади. «Ура!» хитоблари эшитилади).

ОКТЯБРЬ БАЙРОҒИ ЖАҲОН УЗРА ҲИЛПИРАМОҚДА

(Боши 1- бетда).

Улуғ Октябрь социалистик революцияси, — дейди сўзини давом эттириб, Н. В. Подгорний,— инсоният тарихида янги давр очди. Қудратли Совет давлатининг муваффақиятларида, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг ютуқларида, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати, миллий озодлик кураши кенг кулоч ёзаётганида Октябрь ишининг тантанасини кўрамиз. Демократия, тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун, империалистик реакция ва урушга қарши чиқаётган кучлар бир оқим бўлиб тобора маҳкамрок жипслашмоқдалар.

Бутун дунёдаги миллион-миллион кишиларнинг нигоҳи ҳозир Совет Иттифоқига, Ватанимиз пойтахти — Москвага қаратилган. Чет эллардаги дўстларимиз, барча қитъалардаги меҳнаткашлар, барча тараққийпарвар кучлар Совет ҳокимиятининг ярим асрлик юбилейини кенг кўламда нишонлаётганликлари бизни қувонтиради. Бу Октябрь революцияси интернационал характерининг ёркин ифодаларидан бири бўлиб, инсоният тақдирида Октябрь уйнаган тарихий ролни ҳамма эътироф қилганлигининг кўринишидир.

Бизнинг тантанали мажлисимизда жаҳоннинг 95 мамлакатидан келган коммунистик, ишчилар, миллий озодлик ва демократик ҳаракат вакиллари ўтиришибди.

Мажлис қатнашчилари номидан, бутун совет халқи номидан чет эллик меҳмонларимизни қизғин табриклашга ижозат бергайсиз!

Залдагилар ва президиумдагилар яна ўринларидан туришади ва тик турган ҳолда ҳар бир чет эл делегациясини қизғин қарсак чалиб табриклайди.

Биз,—дейди сўнгра Н. В. Подгорний, қардош социалистик мамлакатлар делегацияларини:

Болғария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Болғария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Тодор Живков бошлик Болғария Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясини;

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Янош Кадар бошлик Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясини;

Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Ле Зуан бошлик Вьетнам Меҳнаткашлар партияси, Вьетнам Демократик Республикаси Миллат мажлиси ва ҳукуматининг делегациясини;

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг раиси ўртоқ Вальтер Ульбрихт бошлик Германия Демократик Республикаси партия-ҳукумат делегациясини;

Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг ва Сиёсий бюро президиумининг аъзоси, Корея Меҳнат партияси Марказий Комитетининг секретари, Корея Халқ Демократик Республикаси Олий халқ мажлиси президиумининг раиси ўртоқ Цой Ен Ген бошлик Корея Халқ Демократик Республикаси партия-ҳукумат делегациясини;

Куба Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Куба Республикаси соғлиқни сақлаш министри ўртоқ Хосе Рамон Мачадо Вентура бошлик Куба Республикаси партия-ҳукумат делегациясини;

Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Юмжагийн Цеденбал бошлик Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясини;

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Владислав Гомулка ва Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Юзеф Циранкевич бошлик Польша Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясини;

Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Николае Чаушеску бошлик Руминия Социалистик Республикаси партия-ҳукумат делегациясини;

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти ўртоқ Антонин Новотний бошлик Чехословакия Социалистик Республикаси партия-давлат делегациясини;

Югославия Социалистик Федератив Республикасининг Президенти, Югославия Коммунистлар союзининг Раиси ўртоқ Иосип Броз Тито бошлик Югославия Социалистик Федератив Республикасининг давлат-партия делегациясини;

чин кўнгилдан табриклаймиз.

Тантанали мажлисимиз ишида жаҳон меҳнаткашларининг революцион авангарди бўлган марксчи-ленинчи партияларнинг вакиллари қатнашмоқдалар;

Австралия Коммунистик партиясининг миллий секретари ўртоқ Лоренс Аароноз бошлик партия делегациясини;

Австрия Коммунистик партиясининг раиси ўртоқ Франц Мури бошлик партия делегациясини

Аргентина Коммунистик партиясининг раиси ўртоқ Викторио Кодовилья бошлик партия делегациясини;

Бельгия Коммунистик партиясининг раиси ўртоқ Эрнест Бюрнель бошлик партия делегациясини;

Буюк Британия Коммунистик партиясининг бош секретари ўртоқ Жон Голлан бошлик партия делегациясини;

Венесуэла Коммунистик партиясининг бош секретари ўртоқ Хэсус Фариа бошлик партия делегациясини;

Гваделупа Коммунистик партиясининг бош секретари ўртоқ Эвремон Жен бошлик партия делегациясини;

Германия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Макс Рейман бошлик партия делегациясини;

Германия — Ғарбий Берлин бирлашган социалистик партиясининг раиси ўртоқ Герхард Данелиус бошлик партия делегациясини;

Греция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Костас Колиянниc бошлик партия делегациясини;

Дания Коммунистик партиясининг раиси ўртоқ Кнуд Еспersен бошлик партия делегациясини;

Исроил Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг секретари ўртоқ Меир Вильнер бошлик партия делегациясини;

Ҳиндистон Коммунистик партияси Миллий кенгашининг Раиси ўртоқ Шрипат Амрит Данге ва Миллий кенгаш Бош секретари ўртоқ Ражешвар Рао бошлик партия делегациясини;

Иордания Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Фуод Наср бошлик партия делегациясини;

Ирок Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Нозим Али бошлик партия делегациясини;

Эрон Халқ партияси Марказий Комитети бюросининг Раиси ўртоқ Ризо Радманеш бошлик партия делегациясини;

Ирландия Ишчи партияси Ижроия комитетининг секретари ўртоқ Майкл О' Риордан бошлик партия делегациясини;

Шимолий Ирландия Коммунистик партияси Ижроия комитетининг Раиси ўртоқ Эндрю Барр бошлик партия делегациясини;

Исландия Бирлашган социалистик партиясининг Раиси ўртоқ Эйнар Олгейрссон бошлик партия делегациясини;

Испания Коммунистик партиясининг Раиси ўртоқ Долорес Ибаррури бошлик партия делегациясини;

Италия Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Луижи Лонго бошлик партия делегациясини;

Канада Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Уильям Каштан бошлик партия делегациясини;

Кипр Меҳнаткаш халқ прогрессив партиясининг Бош секретари ўртоқ Эзекиас Папаиоанну бошлик партия делегациясини;

Колумбия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Хил Кп берто Вигейра бошлик партия делегациясини;

Коста-Рика Халқ авангарди партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Мануэль Мора бошлик партия делегациясини;

Ливан Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Николай Шауи бошлик партия делегациясини;

Люксембург Коммунистик партиясининг Раиси ўртоқ Доминик Урбани бошлик партия делегациясини;

Марокаш Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Али Ята бошлик партия делегациясини;

Мартиника Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Арман Николя бошлик партия делегациясини;

Мексика Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Арнольдо Мартинес Вердуго бошлик партия делегациясини

Норвегия Коммунистик партиясининг Раиси ўртоқ Рейдер Ларсен бошлик партия делегациясини;

Панама Халқ партиясининг Бош секретари ўртоқ Рубен Дарио Соуса бошлик партия делегациясини ;

Перу Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Хорхе дель Прадо бошлик партия делегациясини;

Португалия Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Алваро Куньял бошлик партия делегациясини;

Реюньон Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Поль Вержес бошлик партия делегациясини;

Сан-Марино Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Эрмен Жильдо Гасперони бошлик партия делегациясини;

Сурия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Халид Багдош бошлик партия делегациясини;

АҚШ Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Гэс Холл бошлик партия делегациясини;

Тунис Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари ўртоқ Муҳаммад Хармел бошлик партия делегациясини;

Туркия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Ёқуб Дамир бошлик партия делегациясини;

Уругвай Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Родней Арисменди бошлик партия делегациясини;

Финляндия Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Вилле Песси ва партия Раиси ўртоқ Аарне Сааринен бошлик партия делегациясини.

Франция Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Вальдек Роше бошлик партия делегациясини;

Цейлон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Раиси ўртоқ Сугисвара Викремасингхе бошлик партия делегациясини;

Чили Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Луис Корвалан бошлик партия делегациясини;

Швейцария Меҳнат партиясининг Бош секретари ўртоқ Эдгар Воог бошлик партия делегациясини;

Сўл партия — Швеция коммунистларининг шу партия секретари ўртоқ Урбан Карлссон бошлик партия делегациясини;

Эквадор Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Педро Саад бошлик партия делегациясини;

Жанубий Африка коммунистик партиясининг Раиси ўртоқ Жон Маркс бошлик партия делегациясини қардошларча табриклашга ижозат бергайсиз.

Биз Боливия, Бразилия, Гаити, Гватемала, Гондурас, Доминикана Республикаси, Лесото, Никарагуа, Парагвай, Пуэрто-Рико, Сальвадор, Судан коммунистик ва ишчи партияларн делегацияларини, Жазоир коммучистларининг вакилларини ва бошқа ўртоқларни ҳам қизғин табриклаймиз.

Янги Зеландия Социалистик бирлик партиясининг Биринчи секретари ўртоқ Жорж Жексон бошлиқ партия делегациясига салом йўллаймиз.

Бизнинг тантанали мажлисимизда ўз сафларида меҳнаткашлар оммаси манфатлари учун курашувчи ўн миллионларча кишиларни бирлаштирган халқаро демократик ташкилотларнинг делегациялари:

Жаҳон касаба союзлари федерациясининг делегацияси;

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг делегацияси;

Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг делегацияси;

Жаҳон демократик ёшлар федерациясининг делегацияси;

Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотининг делегацияси;

Фан, адабиёт, санъат арбобларини, журналистларни, барча қитъалардаги прогрессив студентларнинг кенг қатламларини бирлаштирувчи халқаро демократик ҳаракатларнинг делегациялари ўтиришибди.

Америка босқинчиларига қарши қаҳрамонона курашаётган Жанубий Вьетнамнинг вакиллари залимизда ўтиришибди.

Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти Марказий Комитети Президиумининг аъзоси Данг Чан Тхи бошлиқ Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти делегациясига жанговар қардошлик саломи топширишга ижозат бергайсиз!

Социал тараққиёт йўлига тушиб олган мустақил миллий давлатларнинг шонли Октябрь юбилейига келган партия-ҳукумат делегацияларини:

Жазоир Халқ Демократик Республикаси Революцион кенгашининг аъзоси, молия ва план министри Ахмад Каид бошлиқ делегацияни;

Гвинея Демократик партияси Миллий сиёсий бюросининг аъзоси, давлат молия ва планлаштириш министри Сайфулла Диалло бошлиқ Гвинея Республикаси делегациясини;

Конго (Браззавил) Миллий революцион ҳаракати партияси Сиёсий бюросининг аъзоси, партия секретари, миллий реконструкция ва қишлоқ хўжалик министри Клод де Коста бошлиқ Конго Республикаси (Браззавил) делегациясини;

Мали Республикаси Революцияни ҳимоя қилиш миллий комитетининг аъзоси, юстиция ва меҳнат министри Мамаду Мадейра Кейта бошлиқ Мали Республикаси делегациясини;

Бирлашган Араб Республикасининг вице-президенти, Араб социалистик иттифоқи Олий ижроия комитетининг аъзоси Али Сабрий бошлиқ Бирлашган Араб Республикаси делегациясини;

Сурия бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри, Араб социалистик тикланиш партияси Сурия рахбарлигининг аъзоси Иброҳим Махсус бошлиқ Сурия Араб Республикаси делегациясини хурсандчилик билан табриклаймиз.

Шу ерда ҳозир бўлган қуйидаги делегацияларни:

Анголани озод қилиш халқ ҳаракати партиясининг раиси Агостиньо Нето бошлиқ партия делегациясини;

Ўртоқ Чедди Жаган бошлиқ Гвиана Халқ прогрессив партияси делегациясини;

Гвинея ва Яшил Бурун ороллари африкаликлар партиясининг бош секретари Амилкар Кабрал бошлиқ партия делегациясини;

Африкаликлар Зимбабве халқи иттифоқи партиясининг бош секретари Жорж Ньяндоро бошлиқ партия делегациясини;

Мозамбик Озодлиги фронти партиясининг президенти Эдуардо Мондланде бошлиқ партия делегациясини;

Сомали Демократик иттифоқи партияси Марказий Комитетининг секретари Юсуф Самантар бошлиқ партия делегациясини қизғин табриклашга ижозат бергайсиз.

Биз қуйидаги делегацияларни:

Италия Пролетар бирлиги социалистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Товаритлем Туллио Веккьетти бошлиқ делегациясини;

Автоном социалистлар ҳаракати (Италия) координацион комитетининг аъзоси ўртоқ Лужки Анделини бошлиқ делегациясини;

Норвегия Социалистик халқ партияси Марказий правленнесининг аъзоси ўртоқ Финн Густавсен бошлиқ партия делегациясини;

Финляндия ишчилари ва майда деҳқонлари социал-демократик иттифоқининг раиси ўртоқ Аарре Симонен бошлиқ иттифоқ делегациясини;

Финляндия халқи демократик иттифоқининг раиси ўртоқ Эле Алениус бошлиқ иттифоқ делегациясини;

Ўртоқ Сальвадор Альенде бошлиқ Чили социалистик партияси делегациясини;

Япония социалистик партияси Марказий Ижроия Комитетининг Бош секретари ўртоқ Коити Ямамото бошлиқ партия делегациясини қизғин табриклашга ижозат бергайсиз.

Миллий бирлик революцион партиясининг (Венесуэла) Бош секретари ўртоқ Хосе Висенте Ранхелни;

Ҳиндистон бирлашган социалистик партиясининг раиси Шридхар Махадев Жўш билан шу партия парламент фракциясининг раҳбари Мадҳу Лимайяни;

Цейлон озодлик партиясининг вице-президенти Маитрипал Сенанаякени;

Цейлон социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Колвин де Силвани табриклаймиз;

Биз Афғонистондан келган меҳмонларни — Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳиршоҳнинг вакиллари — сенат раиси Абдулло Ходи Дави жаноблари билан сенатор Султон Аҳмад Шерзой жаноблари қурсандчилик билан табриклаймиз.

Биз Совет Иттифоқи билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи чет эл жамиятлари ва уюшмаларининг, миллий демократик ташкилотларнинг шу ерда ҳозир бўлган вакилларини, шунингдек юбилей тантаналарида қатнашмоқ учун Москвага ва Совет Иттифоқининг бошқа шаҳарларига келган барча чет эллик меҳмонларни қизғин табриклаймиз.

Советлар мамлакатининг эллик йил ичида эришган жуда катта муваффақиятлари, дейди сўзининг охирида Н. В. Подгорний, унинг янада кучли суратда ўсиши учун, муттасил олға ҳаракат қилиб боришимиз учун мустаҳкам пойдевор бўлиб хизмат қилади. Қўлга киритилган ғалабалар совет халқини бутун инсониятнинг порлоқ истиқболи — коммунизм тантанаси йўлида янги зафарларга илҳомлантиради.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети ва Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси Олий Советининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 50 йиллигига бағишланган қўшма тантанали мажлисини очиқ деб эълон қиламан.

Залда янада кучли овация бошланади. Совет Иттифоқи гимнининг садолари бутун саройда жаранглайди. Залдагилар ўринларидан туриб, гимнинг тантанали садосини тинглайдилар.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги тўғрисида доклад қилиш учун КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари **Л. И. Брежневга** сўз берилади. Мажлис қатнашчилари Л. И. Брежневни гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг доклади катта эътибор билан тингланди. Мажлис қатнашчилари докладчининг якунловчи сўзларини гулдурос давомли қарсаклар билан кутиб олдилар. Ҳамма ўрнидан туради.

Танаффусдан сўнг кечки мажлис бошланади.

Мажлис қатнашчиларини РСФСР Министрлар Советининг Раиси Г. И. Воронов, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Владислав Гомулка, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. Е. Шелест, Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, ГДР Давлат кенгашининг раиси Вальтер Ульбрихт, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ле Зуан, Франция Коммунистик партияси бош секретари Вальдек Роше табриклайдилар.

Мажлис қатнашчиларини пионерлар ҳам қутладилар.

4 ноябрь эрталабгача танаффус эълон қилинади.

(3 ноябрдаги кечки мажлисининг тўла ҳисоботи навбатдаги сонда босилади).

Редактор С. М. КАРАМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО ТУЛҚИНЛАРИДА

РАДИОДА 4

НОЯБРДА ШАНБА

Биринчи

21.00 **Вальс концерти.**
22.30 «ВАТАН ИШҚИ» музикали драмасининг монтажи.

Иккинчи

18.00 **«Октябрь»** радиостанциясининг программаси (русча).
18.30 **Пахтакорлар учун концерт.**
19.20 **Концерт.**
20.00 **«Октябрь, сенга шоиларафлар»** деган радиокомпозиция (ўзбекча).

РАДИОДА 5

НОЯБРДА ЯКШАНБА

Биринчи

7.45 **Концерт.**
8.25 **Бахтиёрлик қўшиқлари.**
9.30 **Енгил куйлар.**
10.30 **Халқ куйлари гулдастаси.**
11.15 «ТАБАССУМ» радиожурнали (ўзбекча).
12.20 Москва. «ИЛЬИЧНИНГ БАРҲАЁТ СЎЗИ».
12.30 **«Жонажон ўлка бўйлаб кезаман»** деган радиокомпозиция (ўзбекча).
13.00 **Яйлов қўшиқлари.**
13.20 Москва. **ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ЭШИТТИРИШ.** ЛЕНИНГРАДДАН ОЛИБ ЭШИТТИРИЛАДИ.
15.00 **Ўзбек халқ қўшиқлари.**
15.40 **«Ҳар бир уйда бахтиёрлик»** деган радиокомпозиция (қозоқча).
16.00 «ОКТЯБРЬ» радиостанциясининг программаси (ўзбекча).
16.40 Октябрь 50 йиллигига бағишланган эшиттириш (татарча).
17.00 «ЕШЛИК» радиостанциясининг программаси (ўзбекча).
17.55 Москва. ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ ЛЕНИНГРАДДАН ОЛИБ ЭШИТТИРИЛАДИ.
20.00 **Давримиз қўшиқлари.**
21.00 Сўнгги ахборот (ўзбекча).
21.10 **Пахтакорларнинг талабларига мувофиқ концерт.**
22.00 **«Улуғ Октябрь хроникаси»** (ўзбекча).
22.10 «ТАБАССУМ» радиожурнали. Такрорий эшиттириш.
23.20 **Эстрада кечаси** (ўзбекча).

Иккинчи

8.25 «Эрталабки салом» деган концерт.
17.55 Москва. ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ ЛЕНИНГРАДДАН ОЛИБ ЭШИТТИРИЛАДИ.

Учинчи

14.00 Т. Хренников. **«Она»** операсининг монтажи.
16.00 **Театр микрофон олдида.** Ҳамза номли театрнинг «БОЙ ИЛА ХИЗМАТЧИ» спектаклининг монтажи.

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАРГА

ТЕЛЕВИЗОРДА 4

НОЯБРДА ШАНБА

Биринчи

Ўзбек тилида:
18.35 Телевизион янгиликлар.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

18.50 УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ЭШИТТИРИШ. КРЕМЛЬ СЪЕЗДЛАР САРОЙИДАН КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ВА РСФСР ОЛИЙ СОВЕТЛАРИНИНГ ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШИ ОЛИБ КЎРСАТИЛАДИ. ОХИРИДА «ПАТЕТИК ОРАТОРИЯ» ТЕЛЕВИЗИОН МУЗИКАЛИ ФИЛЬМ ПРЕМЬЕРАСИ.

21.55 **«КПСС Марказий Комитети Тезисларини ўқиб».** Телевизион плакат.
22.00 **Футбол бўйича СССР биринчилиги.** «СПАРТАК» — «ДИНАМО» (Киев). Танаффус вақтларида **«КПСС Марказий Комитети Тезисларини ўқиб»** номли телевизион плакат ва телевизион янгиликлар.
23.45 Телевизион янгиликлар.
23.55 **«КПСС Марказий Комитети Тезисларини ўқиб».** Телевизион плакат.
24.00 Телевизион янгиликлар.
00.30 В. Гориккер, А. Донатов. **«Кремль курьери».** Телевизион спектакль биринчи қисмининг премьераси.
01.30 Останкинодаги Бутуниттифоқ телевизион марказининг очилиши ҳақида репортаж.
01.50 Москва эшиттиришларининг охири.

Иккинчи

МОСКВА КЎРСАТАДИ

18.25 Эшиттиришлар программаси.
18.30 **«Тингла бизни, Ватан!».** Пионерлар рапорти.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:
18.50 **В. И. Ленин образи — ўзбек совет адабиётида.**
19.10 «ҚАҲРАМОНЛИК». Кинофильм.
20.05 «Тамарахоним куйлайди». Фильм-концерт.
20.30 **Экранда — ярим аср** йилномаси «ДАВР. ОЛҒА!». Бадиий фильмнинг иккинчи серияси.

Учинчи

Рус тилида:
19.20 **«Ленинниинг уч баҳори».** Ҳужжатли фильм.
22.00 **«Тоғ тароналари».** Фильм-концерт.

ТЕЛЕВИЗОРДА 5

НОЯБРДА ЯКШАНБА

Биринчи

МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.20 УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ЭШИТТИРИШ. «РЕВОЛЮЦИЯГА АБАДИЙ ҲАЙКАЛ». ЛЕНИНГРАДДАН МАРСОВОЕ ПОЛЕДАГИ ТАНТАНАЛИ МОТАМ МАРОСИМИ ОЛИБ КЎРСАТИЛАДИ.
15.30 УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ЭШИТТИРИШ. ҚИЗИЛ МАЙДОНДАН ЭШИТТИРИШ ОЛИБ КЎРСАТИЛАДИ.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 Эшиттиришлар программаси.
17.00 Ўзбек ва рус тилларида телевизион янгиликлар.
17.20 Болалар учун ўзбек тилида. «ОТАЛАР ИЗИДАН» деган эшиттириш.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

17.50 **Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигига бағишланган эшиттириш.** Ленинград шаҳридан олиб кўрсатилади.
20.30 Байрам концерти.
22.30 Киносаёҳатчилар клуби.
23.30 Телевизион янгиликлар.
24.00 В. Гориккер, А. Донатов. «КРЕМЛЬ КУРЬЕРИ». Телеспектакль иккинчи қисмининг премьераси.
01.00 **Сени севаман, ҳаёт».** Фильм-концерт.
02.00 Москва эшиттиришларининг охири.

Иккинчи

МОСКВА КЎРСАТАДИ

17.25 Эшиттиришлар программаси.
17.30 **«Тингла бизни, Ватан!».** Пионерлар рапорти.
17.45 **«КПСС Марказий Комитети Тезисларини ўқиб».** Телевизион плакат.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:
17.50 **«Океан музлари бағрида».** Илмий-оммабоп фильм.
18.55 **Самарқанд — юбилей олдидан.**
19.15 **«Ишчи Мўминовларнинг оиласи».** Телеочерк.
19.35 КОНЦЕРТ.
20.20 **Экранда — ярим аср** йилномаси. «БР ФАРЗАНДИ». Бадиий фильм.

Кино театрларда

4 НОЯБРДА

Лўли — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА», «ВОСТОК» (кечқурун).
Хонлик — НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кечқурун).
Марианна — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

5 НОЯБРДА

Лўли — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).
Хонлик — НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).
Марианна — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

6 НОЯБРДА

Лўли — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).
Хонлик — НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).
Марианна — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 5/XI да **Оққуш кўли**, 6/XI да **Қирқ қиз.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/XI да **Нодира**, 6/XI да **Нурхон.**

Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 1-ўрта мактаб томонидан **Жалолов Фарук** номига берилган **239165-сонли** йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ҲАҚИДАГИ **АТТЕСТАТ**

бекор қилинади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
7—8 ноябрда
Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига бағишланган

БАЙРАМ КОНЦЕРТЛАРИ

Концертда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **ЖУМАНИЁЗ БЕКЖОНОВ**, солистлар: **ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА, ГУЛЧЕҲРА ИСМОИЛОВА, МАНЗУРА МУМИНОВА, ШАРИФ СУЛТОНОВ, ТУХТА РИСМЕТОВА, РАЖАБ ИСМОИЛОВ** ва бошқалар қатнашади.

7 ноябрда концерт кундуз соат 2 да, 8-ноябрда кундуз 1 да бошланади.

МАХСУСЛАШТИРИЛГАН ЎЗБЕК ТОРГИ

„УЗЮВЕЛИРТОРГ“

СИЗНИ УЛУҒ ОКТЯБРЬ БАЙРАМИ БИЛАН ҚУТЛАЙДИ.

Ўзбекистон ва бошқа иттифоқдош республикаларнинг корхоналари ишлаб чиқарган қўл соатлари, чиройли тақинчоқлар, исирғалар, клонлар, мунчоқлар ва сувенир буюмлари харид қилишни истасангиз «УЗЮВЕЛИРТОРГ» магазинларига келинг.

УЛАРНИНГ АДРЕСЛАРИ:

«Алмаз» — Муқимий кўчаси, 22;

«Изумруд» — Т. Шевченко кўчаси, 31;

«Рубин» — Б. Хмельницкий кўчаси, 41;

№1 — К. Маркс кўчаси, 31.

Магазинлар ва дўконлар шаҳарнинг барча бозорларида, ярмаркада, «Тошкент», «Россия» меҳмонхоналари ҳамда Тошкент аэропортида жойлашган.

„УЗЮВЕЛИРТОРГ“ МАГАЗИНЛАРИ СИЗЛАРНИ КУТМОКДА

ТОШКЕНТ «ВАТАН» МЕБЕЛЬ ФИРМАСИГА

капитал қурилиш бўлими бошлиғи

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ш. Руставели кўчаси, 149-уй (7, 14-трамвайларнинг «Фарҳод», 18, 30, 57, 83-автобусларнинг «Ғишт заводи» бекатлари).

ХОЛОДИЛЬНИК ЭГАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
«СЕВЕР» ФАБРИКАСИ

холодильник агрегатларини алмаштириб бериш ва **«Зил», «Днепр», «Саратов»** холодильникларини ремонт қилиш учун

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Буюртмалар Тошкент шаҳар Еттитерак кўчаси, 34-а уйда қабул қилинади (11, 12, 14, 48-автобуслар, 7-троллейбуснинг «2-кўприк» бекати). Телефон Ж-7-05-79.

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРЛАШГАН НАШРИЁТИГА

печатниклар, печатник ёрдамчилари, автослесарлар, автоэлектриклар, шоферлар, кескичилар, ёрдамчи ишчилар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

Тошкент шаҳар ижроия комитети
МЕҲНАТ РЕСУРСЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ БЎЛИМИ

Тошкент шаҳар корхона ва қурилишларига вақтинча ишламаётган **кишилар ва ёшларни**

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Ҳунари бўлмаганларга иш жойида ҳунар ўргатилади.

Адреси: Тошкент шаҳар, Привокзальная кўчаси, 13-уй ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг район ижроия комитетларидаги ишончли вакилларига мурожаат қилиш мумкин.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

„БЕОРОМ ЮРАКЛАР“

ёшлар коллективининг
УЛУҒ ОКТЯБРЬ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ПРОГРАММАСИ

АЙИҚЛАР АТТРАКЦИОНИ

Ўргатувчи — **Владимир Тин.** Масхарабозлар — **Коваленко ва Мочалов.**

Томоша кеч соат 7 яримда бошланади. Олдиндан билет сотиш кассаси ишламоқда.

Республика «Ўқитувчи» нашриёти коллективи ва «Совет мактаби» журнали редакцияси шу журналнинг бўлим мудири У. Расулевга рафиқаси

Турсуной
РАСУЛЕВАНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

„ТОШКЕНТ ОҚШОМИ“
ГАЗЕТАСИГА
ОБУНА БЎЛИШНИ УНУТМАДИНГИЗМИ?

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ — 8-БЕТ

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» — Горкома КП Узбекистана Орган Ташкентского и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — В3-02-49 дан В3-02-58 гача, редактор ўринбосарлари — В3-29-33; В3-29-09; масъул секретарлар — В3-27-22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — В3-29-42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — В3-27-03; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — В3-29-55; катлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари — В3-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — В3-27-57; ахборот бўлими — В3-65-57; эълонлар бўлими — В3-81-42.

4 НОЯБРЬ, 1967 ИИЛ. Р.01383. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64579. Нашр. № 3052.